

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k

1969. január 21.

1. tanácsköztársasági emlékmű az évfordulóra - az alkotó
kiss istván, az építész hofer miklós

1 tf/gk-ju zs la

1969. január 21.

március 21-én - az 50. évforduló alkalmából - felavatják budapesten a tanácsköztársaság emlékművét, kiss istván munkácsy-dijas szobrászművész alkotását. az emlékmű a dózsa györgy ut mentén húzódó felvonulási téren áll majd, azon a ponton, ahol a damjanich utca meghosszabított vonala eléri a városligetet. a hatalmas méltóan monumentális megformálása a kompozíció: rohamradalom gondolatát, a proletáriátus erejét - mondta a műalkotója. bronzalak nagysága nyolc méter, körülbelül három méter magas talapzatra kerül. az architekturát hofer miklós tervezte, s az emlékmű-műfajban merőben újszerűnek számít, hogy hatalmas alapterületén kirakott, spirálvonalban sorakozó gránittömbök nyulnak fel a bronzrész alá. az oszlopsorok közbülső terét pázsítszőnyeg borítja majd.

Javában dolgoznak már az építészeti és a művészeti kivitelezők az emlékművön. a talapzat kiképzés után a több mint 50 méter magas bronzalakot óriásdarukkal a helyére emelték. a beemelés két részben történt, derékban kell összeilleszteni a hatalmas bronzművet. méreteire jellemző az is, hogy az öntődébe szállított gipszmodellt körülbelül ötven darabra kellett vágni, hogy fémből kiformalhassák a figura egy-egy részét. a művész a szobor készítésekor a szabadban dolgozott, hiszen ilyen terebélyes kompozícióra csak messziről van megfelelő rálátás, s ugyanakkor a munka minden fázisában ügyelnie kellett a kellő térhatásra, a figura dinamizmusára.

/ folyt. köv. /

2015

bb 1. / tanácsköztársasági emlékmű.... 1. f. f. f. /-ju

Kiss István az emlékmű elkészítésére a megbízást pályázaton nyerte el. A pályázat egy részét része volt az egész felvonulási tér és a mögötte levő liget. Az együttes rendezési tervéről ismeretes, hogy az új nemzeti színház homlokzati része a ligeti oldalának közepén húzódik majd, szemközi a gorkij fasorral. A színházépület sziluettjéhez szimmetrikusan kapcsolódik majd pályázati rajt lenin-szobor és a tanácsköztársaság új emlékműve. /mti/

bb 2. ,, élő,, kábelek után kutatnak a thököly uton

1 hbj/gk-ju la

1969. január 21.

Óriásmarkoló jelenik meg ezekben a napokban a thököly ut - bethlen gábor utca kereszteződésében, és a lezárt utszakason megkezdődik a nagyarányú földkiemelés. Óvatosan kell dolgozni, mert az utóbbi napok tapasztalatai azt mutatják, hogy olyan ,, élő,, tehát használatban levő kábelek húzódnak a thökölyut alatt, amelyeket a rendelkezésre álló térképek nem tüntetnek fel. / az utóbbi évek mélyépitkezéseiben gyakran találkoznak ilyen meglepetésekkel az építők, ami azt mutatja, hogy a régi térképekre nem mindig vezették rá a változásokat. / egyébként azokat a kábeleket is, amelyeknek létezéséről tudnak, óvatosan kell kibontani és felfüggeszteni, hogy az építkezés idején ne sérüljenek meg. a thököly ut alatt húzódó j-jelzésű aluljáró / minden egyes aluljáró csarnokot és folyósót az abc egy-egy betűjével jeleznek építése tehát eléggé bonyolult lesz.

a thököly ut-bethlen gábor utca kereszteződésében egyébként a gyalogos forgalmat ideiglenes / majd később végleges kialakításra kerülő / árkádba irányítják, mert a járda egy részét fel kell bontani, oda kerül ugyanis a j-aluljáró folyosó lépcsőfeljárata. a gyalogosoknak a bethlen gábor utcában hidprovizórium - egy ideiglenes hid - is épül. a thököly utnak a bethlen gábor utca - rothenbiller utca közötti szakszán már megkezdték az új gázvezeték és csatorna fektetését.

a jövő héten hozzálatnak a baross téren a rákóczi ut ter-ko latához közel eső térségen a c-jelzésű utaselosztó, felszín alatti csarnok, továbbá az onnan körülbelül a cipőbolt elé húzódó b-1 jelzésű aluljáró folyosó földmunkálataihoz. /mti/

-2-

2020/2

bb 3. / o' nel / városban

1 hi/lk-lm zs

1969. január 21.

újabb parkolóhelyet jelöltek ki a belvárosban, a magyar utca 46-48. szám alatt. az autósok azonban a kijelölt területet csak az ottlevő életveszélyes épület lebontása után vehetik igénybe. /mti/

bb 4. rátonyi róbert a my fair lady-ben

1 pr/gg-lm zs

1969. január 21.

1966-os bemutatója óta kiugró sikerrel játssza a fővárosi operettszínház társulata a my fair ladyt: a darab táblás házakkal közlekedik a 400. előadás felé. szereplőgárdája most új taggal bővült, higgins professzor maszkjában - felváltva básti lajossal és bessenyei ferencsel - ezentul rátonyi róbert is színpadra lép. az északamerikai turnéjáról hazatért művész február 5-én mutatkozik be higgins szerepében. /mti/

bb 5. skót whisky szabadegyházáról

1 vid-kz/tné-lm la

1969. január 21.

skót whisky készítő üzemrész berendezését kezdték meg a szabadegyházi szeszgyárban. a palackozás a tavasszal kezdődik. hazánkban itt készül először ez a világszerte ismert jó aromájú ital. az eredeti whisky kivonatot skóciából szállítják, s a keverés is skót recept szerint történik. az idén együttesen félmillió hétédecis üveget töltenek meg a szabadegyházi skót whiskyvel. jövőre, mivel exportlehetőséggel is számolhatunk, ennek a többszörösét készítik. a whisky palackozásánál azokat a lányokat és asszonyokat foglalkoztatják, akik nyáron a gyár paradicsomüzemében dolgoznak, s ily módon egész évi foglalkoztatásukat biztosítják. /mti/

-3-

2025/2

bb 6. műanyag ereszcatorna

i hl/tm-lm zs

1969. január 21.

a 7. kerületi lakóépületben az elmúlt évben mintegy 4000 folyóméter üvegszál erősítésű poliészter esőcsatornát, illetve lefolyócsövet szereltek fel. az ilyen műanyagok élettartama a számítások szerint 15 év, ezért a jövőben az ikv kizárólag műanyagcsatornát használ fel a tetőjavításokhoz.
/mtl/

--

bb 7. egyiptomi mumia pápán

vid fm-lm ká

1969. január 21.

egyiptom ősi multjából érdekes emléket őriznek a dunántúli református egyházkerület pápai tudományos gyűjteményében. a régi könyvek és régészeti leletek közé kalandos uton került egy egyiptomi mumia. a részleteket még kutatják, de az adományozó személye ismert: markstein károly, aki kollégista diák volt pápán, orvosként dolgozott egyiptomban és így került a birtokába az ősi kultúra sok érdekes emléke. a mumiát az ahamimi ásatások anyagából vásárolta 1885-ben, majd később a pápai gyűjteménynek ajándékozta.

a koporsó fedele, - amely szikomorfából készült, jól állta az idő vasfogát, s rajta a halott arcvonásainak és alvilági utjának művészi ábrázolása látható. felsorakoznak az ősi egyiptom istenei: isis, osiris, horus és a sakálféjű anubis. a hieroglifákkal szétválasztott képen látható set, az alvilág istene és többhelyen szerepel utah, a lebegő szem.

a mumiát a pápai gyűjtemény könyvtárszobájában helyezték el, ahol a látogatók is megszemlélhetik. /mtl/

--

- 4 -

2039

az új telki téri piac

1969. január 21.

több mint hat esztendeje kezdték meg a telki téri piac átépítését. a hosszú ideje húzódó munkálatokat előreláthatólag ebben az évben befejezik. a tervek szerint a rozoga korszerűtlen fabódék helyén ez év áprilisában 30 fedett elárúsító pavilont adnak át rendeltetésének. a különálló téglalapú épületek egyenként valószínűleg kis üzletházak, ahol megfelelő higiéniai körülmények között kínálhatják majd portékáikat az eladók.

a piac új köntösbe öltöztetésével egyidejűleg sor kerül különböző ut- és csatornaépítési munkákra is. a piac aszfaltburkolatú „főutcát”, kap; gondoskodnak az építők szennyvíz-vezető csatornahálózatról és megfelelő - könnyen kezelhető - hulladékgyűjtőkről.

az új pavilonsorok többségében friss árut, zöldséggyümölcsöt, baromfit, különféle tejtermékeket, tojást stb. vásárolhatnak a háziasszonyok. megkönnyíti majd a környékbéli beszerzési gondjait az is, hogy az áprilisi „piacavatást”, követően korszerű élőbaromfiárúsító - pavilon építése is szerepel a piacrekonstrukció programjában. /mtl/

--

bb 9. új szolgálató ház a 17. kerületben

i gj/tr-lm zs

1969. január 21.

az idén adják át rendeltetésének rákoskeresztúron, a pesti út és a bujákháza utca sarkán több mint hárommillió forintos költséggel épülő szolgálató házat. az új létesítményben helyet kap többek között férfi- és női fodrászat, gelka szervíz, mértékszabóság, fotó-üzlet és patyolat felvevő hely. /mtl/

--

- 5 -

2035

bb 10. műanyag pénzeszsákok a postának

vid kz-lm ká

1969. január 21.

a kenderfonó és szövőipari vállalat ujszegedi szövőgyárában az eddigi len-kender helyett poliamid, vagyis szintetikus műanyag pénzeszsákok tömeges gyártását kezdték meg a magyar posta számára. az újfajta postaszák kopásállósága tízszeresen meghaladja a hagyományos textilzsákokét. a tömlőszerűen körszövött poliamid-anyagból a vállalat szegedi jutaárugyárában készítik el a rézgyűrűvel, s a megfelelő felirattal ellátott pénzeszsákot, az idén összesen mintegy huszonezret. /mti/

--

bb 11. óvodák fűtés-korszerűsítése

i gj/tr-lm zs

1969. január 21.

a 6. kerületi tanács három éves programot dolgozott ki a kerületben levő gyermekintézmények fűtésének korszerűsítésére. az idén több mint egymillió forintos költséggel a munkácsy utca 23. és a munkácsy utca 25. szám alatti óvodákban vezetik be a központi fűtést; 1970-ben és 1971-ben további hét óvoda fűtését korszerűsítik. /mti/

--

bb 12. autókból, szórakozóhelyeken lopott - négy és félvévi szabadságvesztés

i bc/gk-lm zs

1969. január 21.

sorozatos bűncselekményeket követett el - részben másokkal együtt - csók sándor, 27 éves, büntetett előéletű, foglalkozás nélküli, budapesti lakos. síófokon és balatonszárszón több mint husz gépkocsit nyitott fel, s a bennük talált értékeiből holmiakat elemelt. budapesten két társával követett el hasonló bűncselekményeket. különféle szórakozóhelyeken - étteremben, bálon, céllövöldében - a kedvező pillanatot kihasználva pénzt és értéktárgyakat lopott. lakásból, szállodából is el tulajdonított ingóságokat. csókot egy másik ügyben elítélték, s be kellett volna vonulnia szabadságvesztése letöltésére. nem volt szándékában jelentkezni, s jogellenesen el akarta hagyni az ország területét, de a határőrség letartóztatta.

a központi kerületi bíróság csók sándort négy és félvévi, kádi lászló, 24 éves, büntetett előéletű budapesti lakost másfélvévi, lendvai istván, 26 éves segéd munkást egyévi, szabó mária, 23 éves büféalkalmazottat öthónapi szabadságvesztésre ítélte. /mti/

--
- 6 -

20.000

bb. 13. minőségi lakáscsere - festéssel és festés nélkül

i hi/uk/zs/gy/la

1969. január 21.

minőségi lakáscsere esetén a bérlet terhelő karbantartási kötelezettség elbírálásánál követett gyakorlat az illetékes tanácsi, illetve ingatlankezelő szerveknél nem volt teljesen egységes, ezért a fővárosi tanács végrehajtó bizottsága legutóbb ismét szabályozta az ezzel kapcsolatos kérdéseket. eszerint lakással rendelkező bérlet minőségi vagy lépcsőzetes csere útján lakást csak akkor kaphat, ha meglévő bérleteményét beköltözhető állapotban, kifestetve adja át a lakásügyi hatóságnak, s egyéb karbantartási kötelezettségének is eleget tett. a lakás kifestése alól mentesül a bérlet, ha a hatósági helyszíni szemlét megelőző hat hónapon belül a lakást már rendbehozták, az ajtók és ablakok mázolása megfelelő és ezt az ikv írásban igazolja. nem kell kifestetni régi otthonát akkor sem, ha a lakások értéke közötti különbséget hajlandó megfizetni, továbbá ha a főbérleti lakás helyett kisebb bérleteményt utalnak ki számára, ugyanígy ha komfortos vagy összkomfortos bérletéből szövetkezetibe költözik.

amennyiben a bérletnek albérletje is van, a minőségi cserét csak akkor engedélyezik, ha az albérlet írásban nyilatkozik arról, hogy a csere lakásban neki szánt szobába átköltözik, s az ottani bérlet az említett jogcímen befogadja őt. ugyanez vonatkozik arra az esetre is, ha a bérletnél jogcím nélküli lakáshasználó lakik.

társbérleti lakrészt használó bérlet részére minőségi lakást főleg akkor engedélyeznek, ha ezáltal lehetőség nyílik a társbérlet megszüntetésére, vagy azok számának csökkentésére.

ha a festést vállaló bérlet utólag, a csere lakásba történt átköltözés után kívánja a lakást festetni, akkor annak előre látható költségét az ingatlankezelő vállalatnál köteles letétbe helyezni. /mti/

--

bb. 14. „hajnalégetés”, a bükk falvakban

vid-fm/ká/gy/la

1969. január 21.

a bükk hegység kicsiny falvaiban és a sajtóvölgyi községekben sok helyen még ma is tartják a régi farsangi népszokást: a „hajnalégetést”,.

/Tolyt. köv./
8.25/gy

- 7 -

9.02

bb. 14. /,,hajnalégetés,,.... folyt./ gy

különösen a barkóság - a borsodban élő palócok - körében népszerű a multban ,,farsangtemetésnek,, nevezett színes, látványos népi játék, amelyet lakodalomkor még ma is felelevenítenek. a lakodalomház udvarán a vőfélyek szalmából nagy tüzet gyújtanak, amelyet a násznép, valamint a vendégserég régi dalokat énekelve körbetáncol és amikor a tűz parázslani kezd, át is ugorják az idén farsangkezdéstől márciusig számos ilyen lagzira kerül sor - többek között - dédestapolcsányban, cserépfalun, csokvaományban, járdánházán, sajómercsén és bogácson, ahol a hajnali tüzek körül táncolók ajkán felcsendül majd az ősi ének: ,,fennen ragyog, fennen ragyog a fiastyuk az égen, szót a kakas mindenütt a vidéken....,,/mti/

..

bb. 16. felszabadulási emlékművet kap szombat hely

vid-kz/ká/gy/la

1969. január 21.

emlékművet állít a felszabadulás 25. évfordulójára szombat hely. a 29 méter magas és ugyanilyen széles nyers beton alkotás a várost nyugatról övező dombvonulat tetején áll majd a gagarin ut tengelyében. a két íves nagy vasbeton fal lobogó zászlók képzetét idézi. tervezője heckenast jános, ismert vas megyei építész. széles szerpentin ut vezet fel az emlékműhöz, amely egy 3 000 - 4 000 ember ott tartózkodására alkalmas tér északi részén kap helyet. az emlékművet és a teret öt holdnyi parkosított terület övezi.

az országban utójára felszabadult vas megyei nemesmedves községben a hazafias népfront, a kisz, a békemozgalom és más tömegszervezetek állítanak emlékművet./mti/

..

8.30/gy

- 8 -

8.35/gy

408

bb. 15. lezárult a vita: marad az érettségi - a művelődésügyi minisztérium állásfoglalása

i vt/gk/zs/gy/la

1969. január 21.

az érettségi körül kialakult többéves vita lezárult. ennek tapasztalatairól, s az illetékesek döntéséről tájékoztatta weiker ottó, a művelődésügyi minisztérium gimnáziumi osztályának vezetője vágó tibort, az mti munkatársát.

- az érettségi, mint téma, nem új keletű, az erre vonatkozó vita is periodikusan visszavisszatér. legutóbb 1965-ben, az országgyűlésen elhangzott felszólalások hívták fel a figyelmünket az érettséggel kapcsolatos problémák a lapos és részletes vizsgálatának szükségességére. a művelődésügyi minisztérium e kötelezettségének eleget tett. tantestületek, szülők, kollektívái, tanácsok művelődésügyi osztályai, tudományos társaságok, a szaksajtó és a napisajtó egyaránt részt vett a vitában, amely az érettségi szükségességét és milyenségét taglalta.

- a vizsgálatok és viták elemzése alapján a művelődésügyi minisztérium vezető testülete arra a döntésre jutott, hogy az érettségi vizsga közoktatáspolitikailag, pedagógiaiilag és pszichológiaiilag jelentős tényező. az érettségi vizsgára szükség van, a létéről, jogosultságáról szóló vitákat lezártnak kell tekinteni. ugyanakkor azonban indokolt az érettségi lebonyolításának továbbfejlesztése, javítása, finomítása. a döntésben közrejátszott, hogy az érettségi vizsga szükségességét és továbbfejlesztését a különböző fórumokon lezajlott vitákon a hozzászólók túlnyomó többsége hangsúlyozta.

az érettségi vizsga fenntartását indokolja, hogy fontos funkciói vannak. így például képet ad a tanulóknak ismereteiről, lényeglátásukról, problémamegoldó képességük fokáról, gondolkodóképességükről. ezen túlmenően nevelési funkciókat is betölt. hat az érettségit megelőző évek munkájára, serkenti a tanulókat a rendszeres, hatékony ismeretszerzésre, befolyásolja a pedagógiai munka egészét, s jobb, színvonalasabb tanári munkára is ösztönöz.

/folyt. köv./

8.35/gy

- 9 -

8.35/gy

908

b. 15. / lezárult a vita.... 1. folyt./ gy

- a vizsgálóval járó, gyakran mesterségesen is szított izgalom nem az érettségi lényegéből fakad, hanem rendszerint egyes tanárok vagy szülők helytelen nevelési gyakorlatának eredménye. minden vizsga kétségkívül próbatétel. ez azonban nem jelenti azt, hogy a vizsgára való felkészülés egy vagy többéves periódusában - más ösztönző eszközök híján - akár a tanár, akár a szülő az érettségi vizsgát szinte mumusként használja. az ilyen ijesztgetés serkentő hatása eléggé kétséges, mert ösztönzés helyett inkább gátlásokat hoz fel a diákokban, főleg idegterhelést okoz. ezt ki lehet és ki is kell küszöbölni, hiszen ezáltal is segítjük az érettségi-re készülő fiatalokat.

- az ideai érettségi vizsgák lebonyolítása teljesen megegyezik az elmúlt két év gyakorlatával. a vizsgáztatás módszerében a gimnáziumi érettségi vizsgaszabályzatban rögzített elvek fokozott érvényesítését kívánjuk biztosítani. az írásbeli dolgozatok egységesebb elbírálása érdekében tovább bővítjük azt az 1968-ban bevezetett gyakorlatot, amely a matematika dolgozatok osztályozását az egyes rész megoldásokat értékelő pontok összegezésével alakította ki. ebben a tanévben hasonló módon, központi utmutató alapján kerül sor a magyar dolgozat nyelvi osztályozatának és az idegen nyelvi dolgozat érdemjegyének megállapítására is.

- a szóbeli vizsgák „tételnek” megfogalmazásában a művelődésügyi minisztériumnak az az igénye - s az iskolához eljuttatandó utmutatók ezt tartalmazzák -, hogy a tanulókat „bemagolt”, ismeretek reprodukálása helyett konkrét feladatok elvégzésére, problémák megoldására készítsék.

az érettségi vizsga jelenlegi gyakorlatának esetleges kisebb változtatásairól - amelyekre a következő években sor kerül - legalább egy évvel előtt tájékoztatni fogjuk a pedagógusokat és diákokat egyaránt.

- lényeges változtatást nem tervezünk. változatlanul fenntartjuk: az érettségi vizsga jogilag nem kötelező, de minden középiskolás számára ajánlatos. az iskolareform szellemének és az egységes eljárások érvényesítése érdekében az 1969-70-es tanévben az érettségi vizsga elnökei és a vizsgabizottság tagjai számára módszertani kézikönyv megjelentetését tervezzük.

/folyt. köv./
8.45/gy

- 10 -

de gorf

bb. 15. / lezárult a vita.... 2. folyt./ gy

- reméljük, hogy az említett intézkedések és tervek végleg nyugvópontra hozzák az érettségi vita során felkavart érzéseket, megszüntetik a bizonytalanságot - fejeződött be a tájékoztatás. /mt1/

..

bb. 17. mosodák - tipusterv alapján

i tz/gk/1e/gy/la

1969. január 21.

nyolc különböző méretű és rendeltetésű mosoda technológiai tipustervét készítették el a helyiipari kutatóintézet szakemberei varga mária vegyész-mérnök, tudományos munkatárs, vezetésével.

a mosodáktól az igények állandó növekedése miatt 1980 körül már csak új üzemek létesítése, vagy a jelenlegiek lényeges korszerűsítése esetén várható a feladatuk teljesítése. de így is csak akkor, ha a korszerűsített, illetve az új üzemek megfelelnek, a mai, vagy még inkább az elkövetkezendő idők követelményeinek.

az intézet szakemberei budapesten és vidéken több mosodánál végeztek reprezentatív felmérést a mosnivalók fajta szerinti megoszlásáról. ezzel nemcsak a tipustervek elkészítéséhez kaptak megbízható kiindulási alapot, hanem egyúttal kidolgozták azt a módszert is, amellyel egy-egy rekonstrukció vagy új létesítés előtt fel lehet deríteni a kielégítésre váró szükségleteket. természetesen ezeken az adatokon kívül figyelembe vették a később forgalomba kerülő újfajta textiliák mosatásának várható igényeit is.

a kutatóintézet szakemberei végül is négy lakossági és négy közületi mosodatípus részletes technológiai tervét dolgozták ki. az egyes típusok méretben különböznek egymástól: teljesítményük műszakonként 1,5 és 7,2 tonna között váltakozik. mind a nyolc terv részletesen felsorolja az alkalmazandó berendezéseket, amelyeknek száma egy-egy típusnál a 200-at is meghaladja.

/folyt. köv./

- 11 -

8.50/gy

de gorf

bb. 17. / mosodák.... 1. folyt./ gy

beigazolódt, hogy a tpusstervek révén jelentős megtakarításokat lehet elérni. így ugyanis a beruházási költség - elsősorban a gépek korszerűsödése és nagyrészt ezzel összefüggően helyigényük csökkenése miatt - jóval kisebb, mint amilyennel a korábbi tervezőknek kellett számolniuk, azonos alapárakból kiindulva. az egyik típusnál például az építkezési beruházás több mint husz, a gépi berendezéseké pedig több mint harmincöt százalékkal marad a néhány évvel ezelőtti beruházási igény alatt.

a vizsgálat eredményeit összegező hatalmas, mellékleteivel együtt 200 oldalú megközelítő jelentés nagy feltűnést keltett az érdekelte vállalatok körében. ezt bizonyítja, hogy a tanulmány megjelenése óta két új üzemi rekonstrukció tervezésére kapott megbízást az intézet, s ezt a tervezőmunkát már természetesen az új technológiai tpusstervekre alapozta./mti/

..

bb. 18. díszsírhelyre temetik a tanácsköztársaság kalocsai mártírjainak hamvait

vid-fm/ká/gy/la

1969. január 21.

kalocsán kegyelettel ápolják a tanácsköztársaság harcosainak emlékét. az itteni direktórium egykori elnökének, csupó imrének már régebben emléktáblát állítottak. a közelmúltban - a párt megalakulásának félszázados jubileuma alkalmából - a petőfi utcában a kmp első kalocsai székházának falán avattak emléktáblát. most a köztemetőben a városi tanács által adományozott díszsírhelyeket alakítanak ki: március 21-ig, a tanácsköztársaság kikiáltásának 50. évfordulójáig itt helyezik el a kalocsai direktórium mártírhalált halt kommunista vezetőinek hamvait. tevékenységükről, az első tanácshatalom kalocsai eseményeiről, vívmányairól a járási könyvtár dokumentumgyűjteményt tesz közzé az évfordulóra./mti/

..

8.55/gy

- 12 -

ll

bb. 19. nagyarányu felújítás a debreceni kollégiumban

vid-fm/ká/gy/la

1969. január 21.

debreceni ősi tanintézményben, a református kollégiumban nagyarányu felújítási munkálatok kezdődtek. az 1816-ban emelt főépületet az idők folyamán komolyabb mértékben egyetlen alkalommal sem újították fel, így állaga erősen romlott. az országos műemlékvédelmi felügyelőség irányításával - dr. rados jénő ny. műegytemi tanár tervei alapján - végzik a restaurálási munkákat. az elavult tetőszerkezetet palafedéssel és bádorgozással felújították, elkészült a főépület homlokzati részének, az utcai és udvari lábazatnak a burkolása is. restaurálták a kollégium dísztermét és tanácstermét.

az épület teljes korszerűsítésére a budapesti városépítési tervező intézet műemléki osztálya készítette el a terveket. ennek alapján három szakaszban kezdődött a nagyarányu felújítás és korszerűsítés. az idén 10 millió forintos költséggel belső átalakításokra kerül sor, és megkezdik a központi fűtés szerelését. 1970-ben a kollégium 1912-ben épült új részének átalakítását fejezik be, mert ez az épület ad majd helyet a református gimnáziumnak. a gimnázium számára új tornatermet létesítenek az egykori kollégiumi kórház helyén.

a csaknem 28 millió forintot igénylő munkákkal a hajdu-bihar megyei tanácsai építőipari vállalat 1971 őszére készül el, és ekkor a kollégium valamennyi intézménye: a teológiai akadémia, a gimnázium, a nemzeti kincsekben bővekedő nagykönyvtár, a levéltár, az egyházművészeti muzeum felújított, korszerűsített épületben fejtheti ki nevelői és tudományos tevékenységét./mti/

..

bb. 20. júniusban rendezik meg győrről a harmadik országos - vidéki - amatőr filmszemlélet

vid-fm/ká/gy/la

1969. január 21.

a harmadik országos - vidéki - amatőr filmszemlélet június 6-7-8-án győrön rendezik meg. a szemlén résztvehet - a fővárosi amatőr filmserek kivételével - minden egyéni leg és stúdióban, illetve klubokban tevékenykedő amatőr.

/folyt. köv./

9.00/gy

- 13 -

ll g

bb. 20. / júniusban rendezik.... folyt./ gy

pályázni lehet díjat még nem nyert bármilyen technikájú és méretű filmmel. beküldési határidő: 1969. május 22. a filmeket a győri ifjúsági filmstudio címére /győr, aradi vértanúk utca 33./ kell beküldeni./mti/

bb. 21. kiadják nikola tordinac boszniai pap 85 éves hagyatékát: a pécskörnyéki délszláv népdalok gyűjteményét

vid-fm/ká/gy/la

1969. január 21.

a pécs környékén élő délszlávok - bosnyákok és sokácok - népköltészetének páratlanul gazdag gyűjteményéhez jutottak hozzá a baranyai muzeológusok, az értékes kéziratot a zágrábi egyetem könyvtára őrzi és fotókópiái a közelmúltban kerültek Magyarországra. két néprajzkutató, - sarosacz györgy mohácsi és mándoky lászló pécsi muzeológus - dolgozta fel a gyűjteményt és tisztázta eredetét. egy nikola tordinac nevű boszniai pap, akinek édesanyja pécsi lány volt, 1884-ben a mecsek aljai városba jött - ott élő nagynénjéhez -, hogy súlyos tüdőbajára gyógyulást keressen. 1886-ig tartózkodott Pécsen, s ez a látt összegyűjtötte a városban és környékén élő délszlávok népdalait. két év múlva, harminc éves korában azonban meghalt és így már nem tudta kiadni gyűjteményét, amelyet később a zágrábi egyetem vett magához. egy itt kutató magyar asszony hívta fel a baranyai muzeológusok figyelmét az eddig még közzé nem tett kéziratra és ílymódon került annak másolata Magyarországra. a 2 300 sornyi népköltészeti anyagot - mitológiai költeményeket, szerelmi dalokat, népi balladákat, hősi énekeket - sarosacz györgy fordította magyarra. a gyűjteménynek több magyar vonatkozású darabja is van, így például egy pécshez kapcsolódó hősi ének és egy ballada arról, hogyan vette be kossuth lajos az eszéki várat. kicsinyben teljes keresztmetszetét adja a klasszikus jugoszláv népi epikának. sarosacz györgy érdekes kísérletet tett: baranyai délszlávoknak felolvasta a tordinac-gyűjtötte népdalokat, többségüket azonban már a legidősebb emberek sem ismerték.

/folyt. köv./

le 10¹²

- 14 -

bb. 21. / kiadják... folyt./ gy

a kétnyelvű gyűjteményt a magyarországi délszlávok demokratikus szövetsége adja ki. az értékes kulturtörténeti emlék fontos forrásműként szolgál a magyar és a jugoszláv néprajzkutatóknak, s mint daloskönyvet, a magyarországi délszláv nyelvű iskolák is használhatják majd./mti/

bb. 22. nyolcvan műtárggyal gazdagodott a vas megyei iparművészeti gyűjtemény

vid-fm/ká/gy/la

1969. január 21.

újabb nyolcvan értékes darabbal gazdagodott a vas megyei iparművészeti gyűjtemény. az országos iparművészeti múzeum irányításával hat éve folyó tervszerű gyűjtés eredményeként mind számottevőbb a vasi anyag. e vidéken az átlagosnál jóval több kastély épült, amelyekben - és környékükön is - számos értékes műtárgy maradt fenn. az 1968. évi szerzemények között található egy körmeneti mester által készített 18. századi óra, továbbá több értékes kőszegi ötvös munka.

a többmillió értékű iparművészeti gyűjteményt egyelőre egy vidéki kastélyban tárolják. a tervek szerint a sárvári nádassdy várban, majd később szombathelyen is kiállítják a leg szebb darabokat./mti/

bb. 27. husz millió forint a nyírbátori olajgyár fejlesztésére

vid-kz/tné/ká/gy/la

1969. január 21..

huszmillió forintot költenek az idén a nyírbátori növény-olajgyár fejlesztésére. a beruházás eredményeként az eddigi évi 2-3 hónap helyett egész esztendőben dolgozhat majd az üzem. nyersanyagát - évente több ezer tonna napraforgó magot - a szovjetunióból kapja. gyártmánylistája több, a háztartásokban nélkülözhetetlen termékkel bővül./mti/

9.15/wgy

le 10¹²

- 15 -

bb. 23. új öntözőrendszer épül a kiskundorozsmai tsz-ben

vid-kz/ká/gy/la

1969. január 21.

csongrád megyében, a kiskundorozsmai józsef attila termelőszövetkezet nagyarányú saját beruházással veszi fel a harcot a földjein gyakran pusztító elemi csapások ellen. egymilliós befektetéssel négy kilométeres új öntözőcsatornát építenek, a régi pedig három kilométer hosszúságban szélesítik, korszerűsítik. a munkálatok megkezdődtek. mintegy félezer holdra - főleg fűszerpaprikára, kukoricára és lucernára - vezetik majd az éltető vizet. a tervek szerint már ez év nyarán üzembe helyezik az öntözőhálózat első szakaszát. nagyteljesítményű esőztető berendezések segítségével árasztják el a földeket.

a beruházás kettős célt szolgál: a nyári hónapokban öntöznek, a tavaszi és az őszi időszakban pedig belvizmentesítésre hasznosítják az új csatornárendszerrel. /mti/

..

bb. 24. nyolc külföldi és hazai divatbemutatót vesz részt a zalaegerszegi ruhagyár

vid-kz/ká/gy/la

1969. január 21.

a termékeinek nagyobb hányadát külföldi rendelésre készítő zalaegerszegi ruhagyár a külkereskedelmi vállalatokkal közös rendezésben nyolc külföldi és hazai divatbemutatót vesz részt. a gyár készítményeit londonban két alkalommal is bemutatják, majd egy kuwaiti és szovjetunióbeli bemutató következik. itthon, budapesten a kőbányai textilművekkel, majd a divattervező vállalattal, valamint a debreceni ruhagyárral rendeznek közös divatbemutatókat a fővárosban, debrecenben és zalaegerszegen. a bemutatásra kerülő ruhák - elsősorban fiúöltönyök - már készülnek a gyár laboratóriumában. /mti/

..

9.20/gy

- 16 -

le

10.12

bb. 25. Üzemegészségügyi intézet épül Ózdon

vid-kz/ká/gy/la

1969. január 21.

mintegy tizenöt millió forint költséggel Üzemegészségügyi intézet építését kezdik meg az ózdi kohászati üzemekben. a modern szociális létesítményt a középülettervező vállalat tervei alapján előregyártott szerkezetekből építik meg, s a terv szerint a jövő évben készül el. a korszerű épületben tizenhét orvost foglalkoztathatnak majd. /mti/

..

bb. 26. hetven millió forint a vas megyei utak korszerűsítésére

vid-kz/ká/gy/la

1969. január 21.

vas megyében ebben az évben mintegy hetven millió forintot fordítanak az utak korszerűsítésére. a szombathelyi közuti igazgatóság dolgozói többek között 150 kilométeres szakaszon építik át itatásos hengerléssel a makadám utakat. a vállalat már az elmúlt évben országosan egyedülálló, ugynevezett gépláncrendszerrel dolgozott, s a kedvező tapasztalatok alapján az idén is ezt a módszert alkalmazza. szinte teljesen megszüntették a nehéz fizikai munkát, s 7-8 fővel naponta 500 méter hosszú utat építenek. ehhez a munkához a géplánc alkalmazása nélkül mintegy ötven emberre lenne szükség. a tavalyi technológián annyit változtatnak, hogy az utahengerlések 30-40 százalékat nagyobb szemszerkezetű anyagból készítik, így a korábbi öt centiméteres burkolat-vastagság helyett hét centiméteres réteget kapnak. ezzel nemcsak az utak minősége lesz jobb, hanem az élettartamuk is növekszik. ebben az évben sok utat építenek a szentgotthárdi járásban, az őrsgében. az utak zömét itt is szilárd burkolattal látják el, s szentgotthárdon megkezdik az új rába-híd építését. /mti/

..

9.25/gy

- 17 -

le

10.12

bb. 28. tájékoztatás az erkel utcai gázmérgezésről

i hbj/lk/1e/gy/cz

1969. január 21.

a fővárosi tanács közmű- és mélyépítési főigazgatóságán a következő tájékoztatást adták az mti munkatársának:

- január 20-án délelőtt fél 10 óra körül jelentették a gázműveknek, hogy a 4. kerület erkel utca 5. számú házban gázmérgezés történt. két személy meghalt, kettő pedig súlyos gázmérgezést szenvedett. a gázművek szerelési és csőhálózati osztályának dolgozói azonnal hozzáláttak a gázömlés helyének felderítéséhez. keresték a gázömlés helyét a 4. kerület erkel utca 7. számú házban is, s éppen ennek során derült ki, hogy ott további két személy halt meg gázmérgezésben. ezt hétfőn 16-17 óra között fedezték fel.

- a gázművek hétfőn este és a kora éjszakai órákban nagy erővel folytatta az ömlés helyének felkutatását; előzőleg és közben a szükséges biztonsági intézkedéseket, beleértve a kislakoltatásokat is, megtették. keddre virradó éjjel is megszakítás nélkül dolgoztak a szerelők, s kedden a kora reggeli órákban megállapították: az utcai eternit gázcső csatlakozásán át szivárgott ki a gáz. a fagyott talaj alatt a gáz a házak alá húzódott, s a „földszűrés”, következtében majdnem teljesen szagtalanra vált, ezért szaglással nehezen vagy egyáltalán nem volt észlelhető. hogy mi módon érte a halál a négy személyt, azt vizsgálat deríti ki.

- a gázművek az ömlés megszüntetése után folyamatosan levegőmintát vesz a környéken, annak megállapítására, hogy megszűnt-e a levegőszennyezettség.

- az ügyben egyébként a vizsgálat tovább tart./mti/

..

10.40/gy

1142

- 18 -

bb. 30. bauer sándor 17 éves budapesti ipari tanuló,

gy/cz

1969. január 21.

aki már 1967-ben 15 éves korában sikertelen öngyilkosságot kísérelt meg, hétfőn, január 20-án a nemzeti múzeum kertjében ruháját leöntötte benzinnel, majd meggyújtotta, s ilyen módon öngyilkosságot kísérelt meg. súlyos égési sebekkel szállították kórházba. állapota válságos./mti/

..

bb. 29. a bányászat eredményei és feladatai a szakszervezet központi vezetősége előtt

t tz/gk/1e/gy/cz

1969. január 21.

a bányászat tavalyi eredményeiről és idei feladatairól tárgyalt keddi ülésén a bányaiipari dolgozók szakszervezetének központi vezetősége.

amint simon antal főtitkár előterjesztése megállapította a kibontakozó új vezetési stílus az eddiginél jobban igazodik a vállalatok műszaki és gazdasági adottságaihoz, jobban figyelembe veszi a dolgozók észrevételeit, javaslatait és igényeit. az új mechanizmus első évének gazdasági eredményei azt mutatják, hogy a bányaiipari vállalatok elérik a gazdasági reform céljait.

1968-ban a szénbányászat 800 000 tonnával túlteljesítette a fogyasztói igények alapján előírányzott 26,5 millió tonnás termelési tervét, s a többletigény kétharmadát gazdaságos bányákból elégitette ki. folytatódott a termelés koncentrációja, műszaki fejlesztése. a frontfejtésből termelt szén aránya 4,5 százalékkal - a mélyművelésben 75 százalékra -, a korszerű biztosítás aránya 69,3 százalékról 72,3 százalékra, a géppel jövesztett és a géppel felrakott szén aránya pedig egyaránt 4-4 százalékkal növekedett.

a kőolaj- és földgázbányászatban csaknem 400 000 méternyi furást mélyítettek le. a nagylengyel olajmező hozamának csökkenését a tartalékok mozgósításával ellensúlyozva, teljesítették a kőolaj termelésének tervét. földgázból és propán-bután gázból pedig többet is termeltek az előírányzottnál. tízennyolcezerrel nőtt a földgázzal ellátott és 260 000-rel a propán-bután gázt használó háztartások száma.

folyt. köv./
11.05/gy

1142

- 19 -

bb. 29. / a bányászat.... folyt./ gy

az érc- és ásványbányászatnak a tavalyi év elején igen nagy problémái voltak, különösen a vasérc és a mangánérc értékesítése terén, de gondokat okozott az egyéb termékekre vonatkozó rendelkezések elhuzódása is. az év folyamán azonban sikerült tuljutni a nehézségeken, sőt jelentős túteljesítést érték el, s a többletet teljes egészében a termelési kapacitásukat állították elő. túteljesítette tervezett termelési feladatait a bányagépgyártás is, viszont a bányászati igények csökkenése komoly gondokat okozott a bányászati aknamélyítő és az országos földtani kutató és furó vállalatnak.

a vállalatok anyagi eredménye általában kedvezőbb a tervezettnél, így az évvégi részesezés is valószínűleg eléri, he ilyenként meg is haladja majd az 1967. évit. a kőolajbányászatban azonban nem sikerült ellensúlyozni az aránylag magas termelési adó hatását, így ebben az iparágban kisebb lesz a nyereségrészesedés az előző évinél.

az idei év újabb feladatok elé állítja a bányai part. a szénbányászatban, ahol a szükségletek bizonyos mértékig csökkennek, rugalmasan, az évszakonként változó igényekhez igazodva kell tervezni és szervezni a termelést. a minőségi igények miatt tökéletesíteni kell a munkahelyi termelés technikáját és a szénelőkészítést. olyan intézkedéseket kell szorgalmazni, amelyek fokozzák a széntüzelés gazdaságosságát. a kőolaj- és földgázbányászatban az arányok fokozatosan a földgáz javára tolnak el: ebben az évben a kőolajtermelés szinten tartása vagy minimális csökkenése mellett előre láthatólag nagymértékben nő majd a földgáztermelés. az érc- és ásványbányászatban, valamint a bányászathoz kapcsolódó többi vállalatnál is az egyik legfontosabb tennivaló az igényekhez való alkalmazkodás és ennek előfeltételeként a piaci ismeretek bővítése./mti/

..

bb. 31. losonczy pá! az elnöki tanács elnöke

mné/gy/cz

1969. január 21.

táviratban üdvözölte richard m. nixont az egyesült államok elnökévé történt beiktatása alkalmából./mti/

..

11.15/gy

ll 1142

- 20 -

bb. 32. a textil-, bőr- és ruházatiipari szakszervezetek szövetségének elnökségi ülése

t sz/gg/le/gy/cz

1969. január 21.

kedden a ruházatiipari dolgozók szakszervezetének székházában ülést tartott a könnyűiparhoz tartozó három szakszervezet, a textil-, a bőr- és a ruházatiipari szakszervezetek szövetségének elnöksége. megvitatta a három szakszervezet nemzetközi tevékenységéről, nemzetközi kapcsolatairól szóló összefoglaló jelentést, amely a három szakma dolgozóinak a vietnami néppel vállalt szolidaritásával is foglalkozik. ennek kifejezésre juttatására akcióbizottságok alakultak és a budapest-hanoiért mozgalomban számos munkaverseny felajánlás született. együttérzésüket anyagi támogatással is bizonyították: a pamuttextilművek dolgozói például a vietnami műszakban készült 7.500 méter ágyneműdumasztott juttattak el a vietnami dolgozóknak.

az elnökség a továbbiakban elfogadta a szövetség 1969. évi munkatervét. az elnökség többek között foglalkozik majd a dolgozó nők helyzetével, s néhány ezzel kapcsolatos intézkedésre javaslatot készít. megvizsgálja az ár-tanácsadó és ár-ellenőrző bizottságok munkájának tapasztalatait, a termékek minőségének alakulását, tájékoztatót készít a három iparág termelési kapacitásának kihasználásáról, s megvitatja a termelés, a bérek, és a jövedelmezőség alakulását./mti/

..

bb. 33. két halálos közlekedési baleset

1 fe/lk/zs/gy/cz

1969. január 21.

esztergomban kovács gyula 61 éves nyugdíjas figyelmetlenül lépett a járdáról az uttésztre és egy tehergépkocsi elütötte. a férfi a mentőkocsiban meghalt.

budapesten a 19. kerületben a határ ut és a nagykörös ut keresztezésében elek istvánné 61 éves varrónót egy 51-es vilamos halálra gázolta./mti/

..

12.15/gy

- 21 -

ll

1312

bb. 34. halálos gyermekszerecsét lenség nagyszénáson

i fe/lk/zs/gy/cz

1969. január 21.

megdöbbentő gyermekszerecsét lenség történt nagyszénás községben: farkas józsefné 22 éves betanított munkás a lakásban felügyelet nélkül hagyta 4 éves judit és 3 éves erika nevű gyermekét. az asszony mindössze 20 percig volt távol, de ez idő alatt a gyermekek megtalálták a tv-n felejtett frenolon tablettákat és megették. a két gyermeket súlyos életveszélyes állapotban szállították a kórházba. a 4 éves juditon már nem tudtak segíteni, gyógyszermérgezésben meghalt, erika állapota is válságos. a gyermektragédia ügyében vizsgálat indult.
/mt1/

bb. 37. állami gazdaságok és termelősövetkezetek új közös vállalkozása: az agrolabor

vid-kz/gy/cz

1969. január 21.

agrolabor néven társulást alakított három komárom megyei termelősövetkezet és a tatai állami gazdaság. az állami gazdaság laboratóriumi berendezésével, a termelősövetkezetek pénzzel vesznek részt a vállalkozásban. az agrolabor a megye egész mezőgazdaságának a rendelkezésére áll. idei kapacitásának 85 százalékát már le is kötötték. jelenleg főleg talaj-, takarmány és műtrágya vizsgálatokat végeznek. céljuk azonban az, hogy laboratóriumi felszereléseik bővítésével minden, a megyében szükséges mezőgazdasági vizsgálatot elvégezzenek. erre utal teljes nevük is: „komárom megyei mezőgazdasági üzemek agrokémiai és minősítő szolgálata, „vevőknek termelési szaktanácsot is adnak. ezenkívül két speciális szolgáltatást vezetnek be. segítséget nyújtanak a mezőgazdasági üzemeknek a földrendezéshez szükséges földnyilvántartásban, valamint vállalják erdőgazdálkodásuk műszaki irányítását./mt1/

12.42/lm

13²/

bb 35. a balatoni hajózás helyzetéről tárgyalt a somogy megyei tanács végrehajtó bizottsága

vid kz-lm ká

1969. január 21.

a balatoni hajózás helyzetéről, fejlesztéséről tárgyalt keddi ülésén kaposvárton a somogy megyei tanács végrehajtó bizottsága. az előterjesztett jelentés szerint a mahart balatoni üzemigazgatósága jelenleg 33 személyhajóval és három komppal bonyolítja le a forgalmat. az elmúlt évben több mint egy millió 990 ezren vették igénybe a vízijárműveket. megállapította a végrehajtó bizottság, hogy az igényeknek csupán a nyári menetrend felel meg. a nyári főszezonban ugyanis naponta száz személyhajó és 82 kompjárat közlekedik, az őszi-tavaszi időnyben viszont csak 12, illetve husz. így túlságosan kevés az utasok ideje ügyes-bajos dolguk intézésére. szántódréven a 2. kikötő megépítése után a forgalom megkétszereződött: tavaly már több mint 228 ezer gépjárművet szállítottak a két part között.

a balatoni hajózás megjavítására az idén balatonmárián, balatonakaliban és csopakon létesítenek megállóhelyet. 1975 után további megállók épülnek balatonfenyvesen, balatonszárszón, balatonvilágoson és vörösberényben, de már a negyedik ötéves terv végére korszerűsítik a keszthelelyi, a badacsonytomaji, a balatonlellei, balatonföldvári és a balatonfüredi kikötőt. a gépkocsi forgalom növekedése miatt foglalkoznak azzal a tervvel, hogy kompjáratot indítsanak balatonboglár és révfülöp között. e terv a balatoni központi fejlesztési program szerint csak az ötödik ötéves terv időszakában valósul meg. az előkészítő munkákat azonban már a közeljövőben megkezdik. 1971-ben egy 300 fős üzemigazgatóság saját erőből is épít egy 250 személyes hajót, amelyet 1973-ban helyeznek üzembe. a vállalati dolgozók részére mintegy két millió forintos költséggel, sídfokon hajós laktanyát építenek./mt1/

12.50/lm

- 23 -

✓ személyhajót vezényelnek át a dunáról a balatonra. ezenkívül az

13²/

bb 38. a látszat csal: még 40-50 milliméternyi csapadék hiányzik a talajból

i jf/tr-lm ie

1969. január 21.

az elmúlt heti olvadás és a hét végi esők, havazások után sokhelyütt áll a víz a földeken és szemre úgy tűnik, hogy a talaj vízháztartása körül minden rendben van. tavaly ilyenkor egyöntetű volt a mezőgazdasági szakemberek véleménye: nem kielégítő a talaj nedvességtartalma. vajon ezen a téren az idei télen megnyugtató a helyzet?

az mti munkatársának kérdésére az országos vízügyi hivatal szakemberei elmondották: az elmúlt év aszályos időjárását még nem „feleltette”, a természet. a kátyus, latyakos talajfelszín egyáltalán nem jelenti azt, hogy a talaj víztartalma normálisan alakul. a valóságnak megfelelő helyzetképet csak az elmúlt hónapok összesített csapadék-statisztikáinak egybevetése után lehet kialakítani. eszerint 1968 augusztusában és szeptemberében nagyjából az évszaknak megfelelő mennyiségű csapadék hullott, ellenben az október, november havi „vizeztetés”, már jóval az átlag alatt maradt. decemberben is csak a szokásos „vizadag”, felét kapta meg a talaj, és januárban sem sokat javult a helyzet, mert csak keveset segítettek a közelmúlt esőzései, havazásai. mindent egybevetve a téli csapadékszintnek időarányosan csak körülbelül felét kapták meg a földek.

a mostani csapadékosabb, olvadási idő után érdekes helyzet alakult ki: a látszat csal - erről tanuskodnak a mérések. hiába borítja sokfelé víz a földeket ez a nedvesség nem tud a mélybe beszivárogni, mert 30-35 centis mélységben fagyott a talaj, csak a felső néhány centis réteg fogta meg a csapadékot. a hólé most felszíni vízként borítja a tavaszi képet mutató határt. a vizek a mélyebb fekvésű részekre futottak össze és lassan levezetődnek a patakokba, a folyókba és csatornába. ezért gyakorlatilag csak kevésbé hasznosulnak és jelentősen nem is változtatják meg a talaj vízkészletét.

a szakemberek szerint január negyedik hetében országosan még legalább 40-50 milliméter csapadék hiányzik a talajból. miután a fagyott föld csak lassan enged fel és most ismét hidegebb idő várható, a vízháztartás javulása csak későbbi időpontban következhet be - de ehhez előbb kiadós havazásra, vagy esőzésre és természetesen a fagyott rétegek felengedésére van szükség. /mti/

12.55/lm

13.02

..

- 24 -

bb. 41. időjárásjelentés

gk/gy/

1969. január 21.

a meteorológiai intézet jelenti kedden délelőtt:

az éjszakai lehülés tovább erősödik

a szovjetunió európai területén levő igen hideg levegő tovább terjeszkedett nyugat és dél felé. ma reggelre elárasztotta a skandináv-félszigetet. erős széllel behatolt a balkán-félsziget területére és megkezdődött beszivárgása a kárpát-medence térségébe. a hideg levegővel elárasztott területeken sok helyen napközben is csak mínusz 15- mínusz 20 fokos hőmérsékletet mérnek és éjszaka mínusz 30- mínusz 35 fokos fagyok is előfordulnak. kontinensünk nyugati partjaira élenk déli szelekkel enyhe, nedves levegő áramlik. hatására ott erősen felhős, esős időjárás uralkodik. hazánkban hétfőn tulajdonképpen felhős idő volt, főként a dunántúlon sokfelé esett az eső, helyenként a hó. a lehullott csapadék mennyisége általában a csapadékmennyiség és 6 milliméter között váltakozott, de farkasgyepűn és fonyódon 7, marcaliban pedig 8 millimétert mértek. napközben a hőmérséklet 0- plusz 6 fokig emelkedett. ma hajnalra a dunántúlon plusz 1- mínusz 3, máshol mínusz 3- mínusz 9 fokig hűlt le a levegő. az ország legnagyobb részén nincs hótakaró, de sopron környékén 25, szentgotthárd környékén 26, zircen pedig 37 centiméter vastagságú hóréteg található. délelőtt nyugaton borult volt az ég, néhány helyen esett a hó. máshol derült idő volt. a keleti szél helyenként megélenkült. a hőmérséklet 11 órakor 0- mínusz 2 fok között váltakozott.

budapesten hétfőn a hőmérséklet napi középértéke plusz 3,2 fok volt, a sokévi átlagnál 4,2 fokkal magasabb.

ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 0 fok volt, a tengerszintre átszámított légnyomás 767 milliméter, gyengén emelkedő irányzatú.

várható időjárás szerda estig: nyugaton is megszűnő felhőzet, valószínűleg havazás nélkül. időnként élenk keleti szél. az éjszakai lehülés tovább erősödik. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet általában mínusz 5- mínusz 10, északkeleten mínusz 15 fok körül. legmagasabb nappali hőmérséklet szerdán 0 mínusz 5 fok között.

a duna vizállása budapestnél 180 centiméter. /mti/

..

- 25 -

13.02/lm

13.02

bb 42. földtani atlasz készült szolnok környékéről

vid-kz-lm ká

1969. január 21.

a magyar állami földtani intézet, az eötvös loránd geofizikai intézettel együttműködésben a kőolaj és gázipari tröszt hatékony támogatásával elkészítette szolnok környékének részletes földtani atlaszát. a 4 évig tartó kutatások eredményeit összefoglaló tudományos mű jelentős része építésföldtani vonatkozású és a felszín-közei viszonyokat ábrázolja. az országban elsőnek olyan megfigyelő vizkutakat építettek, amelyek segítségével - a nagy felszín alatti víztermelő helyektől távol - jól észlelik a laza üledékek vízadó rétegében végbemenő természetes dinamikus változásokat, valamint az ötven-háromszáz méteres mélységben elhelyezkedő vízadó rétegekben mutatózó nyomáskülönbségeket. a feldolgozott anyag rendkívül érdekes adatokat szolgáltat a földtani negyedkorról, amelyben a kéregmozgások 200-400 méter mélységű medencéket hoztak létre és ezzel befolyásolták a talajképződést és rajta a növényi és az állati életet. az atlaszt nemcsak itthon, hanem a kontinens egyéb területein is felhasználhatják, mindeneke lőtt a laza üledékekkel feltöltött medencék mélységi vízjelenségeinek tanulmányozásához. /mti/

--

bb 43. megkezdődött a tiszamenti vegyiművek negyedik kénsavgyárának építése

vid-kz-lm ká

1969. január 21.

megkezdtek a tiszamenti vegyiművek negyedik kénsavgyárának építését. a korszerű gyár üzemi épületeinek építészeti, technológiai terveit - a korábbiakhoz hasonlóan - lengyel szakemberek készítik. lengyel üzemekben gyártják a gépi berendezéseket is. a nagy létesítmény beruházási költsége csaknem háromszázkilencven millió forint. teljesítménye évi kétszáz ezer tonna kénsav lesz. az új gyár technológiája biztosítja a kiváló minőséget és a gazdaságos termelést. /mti/

--

13.08/lm

- 26 -

de 13.08/l

bb. 36. magyar szakemberek állítják helyre a berlini volt magisztrátusi palotát

vid-kz/ká/gy/bs

1969. január 21.

kedden berlinbe utazott a szombathelyi építőipari ktsz kőműveseinek egy csoportja. a moszkvai kgst palota építésében résztvevő, jó hírnevet szerzett kollektíva ezúttal az építési és városfejlesztési minisztérium kőfaragó vállalatával társult: az unter den lindenen kialakuló kulturcentrum egyik műemlékét a második világháborúban megsérült, klasszicista magisztrátusi palotát állítják helyre. /mti/

--

bb. 39. a „kiváló vállalat”, cím feltételei a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban

1 jf/tr/le/gy/cz

1969. január 21.

a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter utasításban szabályozta, hogy milyen feltételek teljesítése után adományozható a „kiváló vállalat”, cím a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban. az általános feltételek között szerepel egyebek között a munkakörülmények, a munkabiztonság és az egészségvédelmi feltételek javítása, valamint a munkavédelmi rendelkezések megtartása. azoknak a gazdaságoknak, amelyek ki akarják érdemelni a megtisztelő címet, biztosítaniuk kell az előírt vállalati szociális és kulturális ellátottságot és elő kell segíteniük a szocialista munkaverseny mind szélesebb körű kibontakoztatását. a feltételek között szerepel természetesen a termékek, illetve szolgáltatások minőségének állandó javítása, valamint a zavartalan készletgazdálkodás. kizáró ok, ha például a vállalatok mulasztása miatt halálos baleset történik, vagy ha a vállalat szemben jogerős gazdasági bírságot szabnak ki. a kiváló vállalat címet a kiírt feltételeket legjobban teljesítő vállalatok kapják meg. /mti/

--

13.20/gy

- 27 -

de 13.20/gy

bb. 40. a kgst is elősegítette esztergom gyors iparosodását

vid-kz/ká/gy/cz

1969. január 21.

nincs olyan hét amikor a gyorsan iparosodó esztergom valamelyik üzeméből ne küldenének a kgst országokba szállitmányt. a helyi gyárak legnagyobb vevője a szovjetunió. a szovjet megrendelések nagyban hozzájárultak a gyors fejlődéshez. az esztergomi labor műszeripari művek például már harmadik éve szállít komplett mezőgazdasági laboratóriumokat a szovjet mezőgazdaságnak: eddig több mint 600 mag- és takarmányvizsgáló laboratóriumot küldtek ki. emellett számos egészségügyi berendezés gyártását kezdték meg szovjet megrendelésre. a szemüvegkeretgyárnak is a legnagyobb vevője a szovjetunió. már több mint 20 millió szovjet ember visel esztergomi szemüvegkeretet. a szim esztergomi marógépgyárának - amely a világ minden tájára, 55 országba exportál - a kgst-ben a gyálgép gyártás a profilkja. kiváló minőségű gépekből - amit már 12 variációban készítenek - a legtöbbet az ndk és csehszlovákia vásárolja.

a következő években tovább növekednek a kgst országokba irányított esztergomi szállitások. a labor műszeripari művek pl 1971-ig 32 félé ujjabb komplett mezőgazdasági laboratórium prototípusát készíti el szovjet megrendelésre és fokozatosan megkezdí ezek sorozatgyártását is./mti/

.-.

bb. 44. kilenc komplett szarvasmarha telep épül az idén csongrádban

vid-kz/ká/gy/cz

1969. január 21.

a nagyüzemi szarvasmarhatenyésztés fejlesztéséről tanácskoztak kedden makón. csongrád megye állattenyésztési szakemberei. a megyében, mint rámutatottak 1961. óta huszonegyezerrel harminchatezerre nőtt a természetes szarvasmarhaállománya.

/folyt. köv./

13.25/gy

- 28 -

13.25

bb. 44. /kilenc komplett.... folyt./ gy

most már égetően szükséges az akkor épült, s azóta elavult, főleg szerfás épületek felváltása komplett jószágtelepekkel. a gazdaságok mind nagyobb mértékben veszik igénybe az állami támogatást. az idén kilenc tsz létesít hetven százalékos állami hozzájárulással szakosított telepeket. ezekben az etetés-től a fejésig gépesítik az állomány kiszolgálását és tejfel-do lgozásra is berendezkednek.

az állattartás korszerűsítése már tavaly megkezdődött. a tápéi tisztatáj, a székkutasi új élet és a makói uttörő tsz-ben helyezték üzembe az első tömbösített szarvasmarha telepeket. ezzel párosult a szakszerű tenyésztői munka: a nagyhozamu, hus- és tejtermelésre egyaránt alkalmas szarvasmarha tájfajták kiválasztása. ennek köszönhető, hogy az 1967. évi kétszáznyolcvanezer hektoliteres tejtermelés háromszázhuszonnétezer hektoliterre emelkedett 1968-ban. a fejési átlag pedig több mint kétszáz literrel növekedett a megye közös gazdaságaiban.

a tanácskozáson elhangzott az a javaslat, hogy a kisebb tsz-ek társuljanak szarvasmarha kombinátok építésére./mti/

.-.

bb. 45. naponta több mint egymillió forint értékű gépet vásárolnak a kisleföldi mezőgazdasági üzemek

vid-kz/ká/gy/cz

1969. január 21.

az új esztendő első munkanapjától kezdve példátlanul nagy a forgalom az agroker vállalat győri telepén. január 20-ig több mint husz millió forint értékű gépet vásároltak a kisleföldi állami- és szövetkezeti gazdaságai. többek között ötven erőgép talált gazdára, de nagy a keltje a különböző munkagépeknek, pótkocsiknak, műtrágya szóróknak és markológépeknek is.

/folyt. köv./
13.30/gy

- 29 -

13.30

bb. 45. / naponta folyt./ gy

a vásárlási kedv az utóbbi napokban sem csökkent. a telep forgalma meghaladja a napi egymillió forintot. az agroker vállalat győri telepét nem hozta „zavarba”, a vásárlók ostroma: raktáraiban kétszer annyi az áru, mint a korábbi évek hasonló időszakában. hagyományos gépekből gyakorlatilag minden igényt ki tudnak elégíteni./mti/

..

bb. 46. „tavaszi zsongás”, a mecsek-alján

vid-kz/ká/gy/cz

1969. január 21.

a mecsek-alján rövid tavaszi kirándulásra kirepültek a méhek. a több napos enyhe, verőfényes időjárás felébresztette a kaptárak lakóit és megkezdődtek az ugynevezett tisztuló repülések. a méhészek megfigyelése szerint másfél-két órát tartózkodnak a friss levegőn, élvezve a szokatlan enyheséget és az áradó napfényt. ritka jelenség ez januárban, hiszen máskor jóval később - csak február elején - szokott felhangzani az első „tavaszi zsongás”, a mecsek-alján. ez egyben azt is jelenti, hogy megkezdődött az intenzív fiasítás, mégpedig rendkívül korán. s ez veszélyes lehet a méhészetekre, mivel a fiasításhoz harmincöt fokos kaptár meleg szükséges, vagyis - a téli hideg visszatérése esetén - 40-50 fokos hőmérsékleti különbséget kell a méheknek leküzdeniök. a méhészek ezért most cukorlepényeket helyeznek el a telelő fűrtök fölé, hogy a bőséges táplálékkal biztosítsák az elegendő kalóriát a méheknek./mti/

..

13.35/gy

1412

- 30 -

bb. 47. újabb intézkedések az üzemi balesetek csökkentésére
1 tz/tm/gy/cz

1969. január 21.

a pontos statisztikát még nem állították össze az elmúlt év üzemi baleseteiről, de az már kétségtelen, hogy a balesetek száma a foglalkoztatott dolgozók létszámához viszonyítva csökkent, a halálos baleseteké pedig, bár csak elenyésző mértékben, nőtt. az utóbbi tényben nagy szerepe volt annak, hogy sajnálatosan sok ugynevezett tömeges - tehát háromnál több áldozatot követelő baleset következett be az elmúlt esztendőben.

a szakszervezetek országos tanácsának munkavédelemmel foglalkozó szakemberei igyekeztek részletes és pontos képet kapni a baleseti helyzet alakulásának okairól. megállapították, hogy az új mechanizmusra való áttéréssel együttjárt sok gond között bizonyos mértékig eltérő lett a figyelem a munkabiztonsági kérdésekről, annak azonban sehol semmi nyoma nem volt, hogy a gazdasági vezetők akár tudatosan túltették volna magukat ezen a következményeken, akár szándékosan megakarták volna tagarítani a munkavédelmi kiadásokat. annakidején ugyan még a legilletékesebbek is tartottak ettől az utóbbtól, a vizsgálata azonban bebizonyította, hogy ilyesmiről szó sincs, sőt egyes vállalatok még többet is fordítottak ezekre a célokra, mint amennyire a régebbi kötött formák között lehetőségük volt. például a ganz-márvag körülből másfél millió forinttal növelte a munka- és védőruhára fordított kiadásait.

az év folyamán általánosságban olyan kedvező irányzat bonthatkozott ki, amely a munkakörülmények fokozatos javítása felé mutat. része van ebben természetesen a munkaerő problémáknak is, amelyek arra szorítják a vállalatok vezetőit, hogy egyebek közt kifogástalan öltözőkkel, mosdókkal, tisztá, egészséges, jól szellőztetett munkahelyekkel, jó étkezési lehetőségekkel, s ugyanígy a gépesítés fokozásával és az anyagmozgatás megkönnyítésével, stb. „csábítsák” magukhoz a munkavállalókat. ezeknek a kedvező tendenciáknak az érvényesülését azonban némileg zavarják a túllórátatások, főleg a nem is ilyen minőségűben elkönyvelt, hanem célprémiumokkal, külön-juttalakkal díjazott túllórák, amelyeket viszont nem egyszer az elcsúszott munkaidő-csökkentés von maga után.

folyt. köv./
14.00/gy

- 31 -

1430 Dru

bb. 47. / újabb intézkedések... 1. folyt. / gy

Idén a szot igyekszik tovább segíteni a jó irányban elindult fejlődést. erre szolgálnak azok az irányelvek, amelyek előírják a vállalati munkavédelmi szabályzatok felülvizsgálását, esetleg kiegészítését és átdolgozását, éppen az elmúlt évi tapasztalatok alapján.

Meg kívánják változtatni a munkavédelmi felügyelők munkamódszerét. a körülbelül 170 függetlenített munkavédelmi felügyelő és főfelügyelő elsőrendű feladata a jövőben nem az lesz, hogy az egyes hibákat keresse és azok kijavításáról intézkedjék, hanem hogy általánosságban ellenőrizze a vállalatoknál a munkavédelmi helyzetet, s a helyi gazdasági-műszaki vezetőket és szakszervezeti szerveket tanítsa meg munkavédelmi feladataik önálló ellátására. emellett természetesen közvetlen intézkedési, sőt bírságozási joguk is megmarad.

megkezdődött a foglalkozási betegségek egészségügyi ellátására, illetve megelőzésére vonatkozó korábbi rendelkezések felülvizsgálata és korszerűsítése is. ezenkívül az egyes tárcák és szakmák számos egyéb intézkedést terveznek a munka biztonságának fokozására. így például megerősítik az olajbányászati biztonsági felügyeletet - szeged körzetében új bányaműszaki felügyelőséget alakítanak - a gödöllői egyetemen megkezdik a mezőgazdasági szakemberek munkavédelmi oktatását, s a minisztériumok, különösen azok, amelyeknek területén tömeges halálos balesetek történtek, szakemberek bevonásával átfogó vizsgálatokat indítanak a helyzet megjavítására. /mti/

bb 48. lopásért négyhónapi szabadságvesztés

vid/fm-ju bs

1969. január 21.

Rusz József az egyik miskolci építőipari vállalat éjjeliőre - aki tulajdon elleni bűncselekményekért már többször állt bíróság előtt, - az utóbbi időben bolti lopások révén akart könnyű jövedelemre szert tenni. vásárlás ürügyén több miskolci önkiszolgáló élelmiszerüzletbe tért be, az áruknak azonban csak egy részét rakta a kosárba, a többit elrejtette a ruhájába. így egymás után négy boltban próbálkozott, de tettenérték.

a miskolci járásbíróság rusz józsefet többrendbeli lopással elkövetett, tulajdon elleni bűntettért négy hónapi szabadságvesztésre ítélte. /mti/

15.14/ju Ac 16^h

16^h Day

-32-

bb 49. az „egri csillagok”, századik előadása egerben

vid/fm-ju ká bs

1969. január 21.

egerben, a vörös csillag filmszínházban kedden érdekes jubileumot ünnepelek: délután a századik alkalommal vetítették az „egri csillagok”, című szélesvásznú, színes magyar filmalkotást. a filmet december 22-én tűzték az egri vörös csillag filmszínház műsorára és azóta minden nap ugyyszólván reggeltől késő estig teltház előtt vetítik.

a keddi századik előadáson juttatásrendezték a mozi-jegy-tulajdonosok között és a szerencsés nyertesnek egri jellegzetességekkel megrakott kosarat nyújtottak át. még egy érdekes epizód zajlott le kedden: ezen a napon köszöntötték az „egri csillagok”, harmincezeredik egri nézőjét. /mti/

bb 51. hat megye általános iskolai szakfelügyelőinek tanácskozása győrött

vid/fm-ju ká bs

1969. január 21.

országszerte kétszáz szakember vett részt azoknak a tanácskozásoknak az előkészítésében, amelyek az általános iskolai magyar- és történelemoktatás eredményességét kívánják elősegíteni. az országban három ilyen tanácskozásra került, illetve került sor. a múlt héten debrecenben, e héten győrött rendeztek a jövő héten pedig nagykanizsán tartanak ilyen tanácskozást.

a győrött kedden megkezdődött értekezleten győr-sopron, pest, nógrád, bács-kiskun, komárom és veszprém megye, valamint a főváros általános iskolai szakfelügyelői vizsgálják melyek azok a gátoló körülmények, amelyek megnehezítik a két fontos tantárgy eredményesebb oktatását. a szakfelügyelők szerint az oktatás sikere érdekében szükség van arra, hogy a pedagógusok szélesebb körben alkalmazzák az audiovizuális segédeszközöket. /mti/

15.30/ju Ac 16^h

16^h Day

-33-

bb. 50. vetélkedők, országos találkozók a komárom megyei fiatalok akcióprogramjában

vid/fm/e ká bs

1969. január 21.

a kisz komárom megyei bizottsága keddi ülésén megvitatta a fiatalok ez évi akcióprogramját. a nagy évfordulók jegyében a megye egész fiataiságát mozgósító eseménysorozat rendezését tervezik. tatabányán márciusban tartják meg a szakmunkástanulók háromnapos országos találkozóját. itt zajlik le a „ki tud többet a tanácsköztársaságról”, című vetélkedő országos döntője és a szakmunkástanuló intézetek történelem-tanárainak országos konferenciája. a tanulók által összegyűjtött dokumentumokból a tanácsköztársaság eseményeit tükröző országos jellegű kiállítást nyitnak a bányászvárosban. a rendezvény idején nagygyűlést szerveznek tatabánya fiataljai a tanácsköztársaság évfordulójának tiszteletére.

ugyancsak tatabányán kerül majd sor az országjáró diákok országos találkozására, komáromban pedig a munkás- és parasztfiatalokból álló művészeti csoportok szereplésével négy megye területi versenyét rendezik meg.

a megyei jellegű események közül kiemelkedik a munkás-körök márciusi fesztiválja. ugyancsak márciusban tartanak bemutatót a megyei diákművészeti csoportok. komáromban a társastánccosok megyei találkozására készülnek. megyei döntőn mérik össze tudásukat a marósok és a villanyszerek is. /mti/

bb. 53. a korok és vallások című kiállítás szombathe lyen

vid-fm/tné/e ká bs

1969. január 21.

kedden a szombathe lyi savaria muzeumban korok és vallások címmel megnyílt a pesterzsébeti muzeum „vendékiállítása”, a magyar nemzeti muzeum és az iparművészeti muzeum is értékes anyagokkal járult hozzá a tárlat megrendezéséhez. /mti/

- 34 -

4c 16f
1620-Dm

bb 52. a „ föld alá”, vonul a posta pécselt - páratlan ütemű hálózatrekonstrukció a mecsekaljai városban

vid/kz-ju ká bs

1969. január 21.

nagyszabású 1971-re befejeződő hálózatfejlesztési munkát kezdett a posta pécselt, hasonló ütemű és méretű postai hálózatrekonstrukció magyarországon még nem volt. az együttesen 40 millió forintos költséggel megvalósuló program szerint többek között 47.000 kilométer kábelt fektetnek le a központtól az elosztóhelyekig. közben több ezer köbméter földet mozgatnak meg, több száz kábelaknát építenek. összesen 540 vagon különféle anyagot használnak fel, amelynek természetesen nyomát sem lehet majd látni, mert minden a föld színe alá kerül. a hálózat építését, a régi vezetékek kicserélését a mecsek lábánál hosszán elnyúló városban kelet-nyugati irányban végzik a misina tetőtől lefelé, az új déli iparövezetig. ha elkészül sürűbb lesz a hálózat, eltűnnek a vezeték nélküli „ fehérfoltok”, a hálózatrekonstrukcióval egyidejűleg épül pécselt a posta új műszaki épülete. ebben kap helyet az új 12.000 állomásos telefonközpont is. a városban jelenleg három és félezren várnak telefonra. az új központ lehetőséget ad igényeik kielégítésére. /mti/

bb 55. rekordévet zárt a hatvani cukorgyár

vid/kz-ju ká bs

1969. január 21.

a hatvani cukorgyárban kedden bekapcsolták az utolsó adag cukrot. este leálltak a gépek. ezzel befejeződött a szezon, amely szép rekordokat írt be az üzem történetébe. több, mint 40.000 vagon cukorrépat dolgoztak fel, 2000 vagonnal többet, mint az üzem korábbi legnagyobb teljesítménye, a répa cukortartalmaival is elégedettek a gyár vezetői: több mint 5000 vagon cukrot készítettek. naponta átlagosan 288 vagon répat dolgoztak fel. ez is példátlan a gyár eddigi történetében. /mti/

15.40/Jan 4c 16f
1620-Dm

- 35 -

bb. 54. e l s g t e l a n n e v i z g a z o t t k o m a r o m m e g y e b e n a z u z e m i v e n d g l a t o i p a r

vid/kz/e k a b s

1969. január 21.

nagyszabású vizsgálatot fejeztek be a komárom megyei állami kereskedelmi felügye l s g e g e n n o r e i. f e l m e r t é k, h o g y a m e g y é b e n m ű k ö d ő u z e m i v e n d g l a t o i p a r a z e l ő i r á s o k n a k m e g f e l e l ő e n l á t j a - e e l f e l a d a t á t. a z e l l e n ő r ö k a n y u g a t m a g y a r o r s z á g i é s a p e s t - v i d é k i u z e m i v e n d g l a t o i p a r i v á l l a l a t 27 e g y s é g e b e n t ö b b e z e r a d a g h u s l e v e s é s k ö r e t s u l y á t é s m i n ő s é g é t e l l e n ő r i z t é k. m e g á l l a p i t o t t á k, h o g y a m u l t é v e l e j é n l e b ö n y o l t o t t h a s o n l ó j e l l e g ű v i z s g á l a t ó t a z u z e m i v e n d g l a t o i p a r a z a l a p v e t ő h i b á k z ö m é t n e m s z á m o l t a f e l, e g y e t l e n o l y a n é t t e r e m s e m a k a d t, a h o t n e t a l á l t a k v o l n a v a l a m i k i f o g á s o l n i v a l ó t. a k ű l t ö n f é l e é t e l e k e t a l e g t ö b b h e l y e n t o v á b b r a i s e g y e n e t l e n ű a d a g o l j á k, s i g y m e g k á r o s i t j á k a f o g y a s z t ó k a t. á l t a l á n o s j e l e n s é g, h o g y a l e v e s e k e t é s f ő z e l e k e k e t v i z z e l h i g i t j á k, a s a v a n y u s á g o t s z i n t e m i n d e n ű t t, e l s p ö r o l j á k, . . . k i r i v ó f o g y a t á k o s s á g o k a t, s z a b á l y t a l a n s á g o k a t f e d e z t e k f e l. a z e l l e n ő r ö k a z o r o s z l á n y i b é k e s z á l l ó é t t e r m é b e n. a m a r h a t o k á n y - b ó l p é l d a u l a z a d a g o n k é n t e l ő i r t 5,8 d é k a h e l y e t t m i n d ő s s z e 3,9 d e k á t s z o l g á l t a k f e l. a z á k f m e g á l l a p i t á s a s z e r i n t a s z a b á l y t a l a n s á g o k z ö m é t a f e l e l ő t l e n m u n k a é s a s z a k é r t e l e m h i á n y a o k o z z a. a f e l ű g y e l s g e g 27 s z e m é l y e l l e n i n d i t o t t e l j á r á s t. t i z e n n é g y d o l - g o z ó t p é n z b i r s á g g a l s u j t o t t, t ö b b e k e t f i g y e l m e z t e t t e k, e g y d o l - g o z ó e l l e n p e d i g f e g y e l m i e l j á r á s t j a v a s o l t a k. /m t i /

bb. 56. e l e k t r o m o d u l - s i e m e n s k o o p e r á c i ó: a z i d é n 800 000, j á v ő - r e t o v á b b i 1 300 000 m á r k á v a l n ő a m a g y a r e x p o r t

t s l / n n á / e i e

1969. január 21.

a z e l e k t r o m o d u l h i r a d á s t e c h n i k a i a l k a t r é s z k e r e s k e d e l m i v á l - l a l a t k e d d e n m i n t a b o l t o t n y i t o t t b u d a p e s t e n a j á s z a i m a r i t é r e n, a h o l 40 000 f é l e h i r a d á s t e c h n i k a i a l k a t r é s z t r e n d e l n e t a z i p a r é s a k i s k e r e s k e d e l e m. e d d i g a k ű l t ö n b ö z ő c i k k e s o p o r t o k v á s á r l á s á h o z m á s é s m á s r a k t á r a k a t k e l l e t t f e l k e r e s n i ö k a v e v ő k n e k. i t t m á r n a g y o b b v á l a s z t é k b a n l e h e t k a p n i f é n y c s ő a r m a t u r á k a t i s, a m e l y e k e d d i g h i á n y c i k k n e k s z á m i t o t t a k. a v á l l a l a t u g y a n i s m e g á l l a p o d á s t k ö t ö t t n é h á n y ű z e m e l, a m e l y e k v á l l a l t á k a z a r m a t u r á k g y á r t á s á t é s s z á l l í t á s á t.

/folyt.köv./
15.50/e

1685 Dm

- 36 -

bb. 56. /e lektromodul...folyt./e

a m i n t a b o l t m e g n y i t á s a a l k a l m á b ó l t a r t o t t s a j t ó t á j é k o z t a t ó n a z e l e k t r o m o d u l v e z e t ő i e l m o n d o t t á k, h o g y 500 m i l l i ó f o r i n t o s á r u - k é s z l e t t e l r e n d e l k e z n e k, ö n á l l ó k ű l k e r e s k e d e l m i j o g u k k a l é l v e 200 k ű l f ö t ő i c é g n e k s z á l l í t a n a k, d e e x p o r t j u k m é g i s m e s s z e e l m a - r a d a z i m p o r t t ó l. e g y é v i b e h o z a t a l u k e l é r i a 750 m i l l i ó f o r i n t o t, k i v i t e l ű k p e d i g e n n e k c s a k e g y h a r m a d a. a t e r m é k e k m i n ő s é g é n e k j a - v u l á s á v a l a z o n b a n a z e x p o r t f o k o z a t o s a n n ő v e k s z i k, a z i m p o r t p e - d i g c s ö k k e n.

a s i e m e n s m ű v e k t ő l s z á r m a z ó m a g y a r h i r a d á s t e c h n i k a i i m p o r t a 60 - a s é v e k e l e j e ó t a k ö r ű l b e l ű l 50 s z á z a l é k k a l c s ö k k e n t, s a s i e - m e n s m ű v e k t ő l k ű l d ö t t s é g j á r t h a z á n k b a n, h o g y m e g t u d a k o l j a a v i s z - s z a e s é s o k á t. a z e l e k t r o m o d u l k ö z ű l t e a c é g g e l, h o g y a b e h o z a - t a l j e l e n l e g i s z i n v o n a l á t i s c s a k a k k o r t u d j á k t a r t a n i, h a a s i e - m e n s n ő v e l i a m a g y a r o r s z á g r ó l s z á r m a z ó c i k k e k i m p o r t j á t. a t á r - g y a l á s o k n y o m á n k o o p e r á c i ó s m e g á l l a p o d á s j ö t t l é t r e, a m e l y l e h e t ő - v é t e s z i, h o g y a z 1968. é v i 400 000 m á r k á v a l s z e m b e n a z i d é n m á r 1,2 m i l l i ó, j ö v ő r e p e d i g 2,5 m i l l i ó n y u g a t n é m e t m á r k a é r t é k ű á r u t e x p o r t á l a z e l e k t r o m o d u l a s i e m e n s n e k. e l s ő s o r b a n k o n d e n z á t o r o k é s f e r r i t e k e x p o r t j á r ó l v a n s z ó: e z a k g y á r t á s á h o z a m e g á l l a p o d á s é r t e l m é b e n a s i e m e n s m ű s z a k i s e g i t s é g e t n y u j t. „e l l e n t é t e l k é n t, a z e l e k t r o m o d u l f e n n t a r t i j a a s i e m e n s t ő l s z á r m a z ó i m p o r t j e l e n l e g ű s z i n t j é t. /m t i /

...

bb. 59. á l o m a s z á r n y a k o n - f i l m i n d i á n a k

i p r / l k / e z s b s

1969. január 21.

t i z p e r c e s r e k l á m f i l m e t k é s z i t e t t a z a i r i n d i a l é g i t á r s a s á g f e l k é r é s é r e j a n k o v i c s m a r c e l l é s r i c h l y z s o l t, a p a n n o n i a f i l m - s t u d i ó k é t f i a t a l r e n d e z ő j e. a f i l m e s e k k o r á b b a n k é t h e t e t t ö l - i ö t t e k i n d i á b a n, s é l m é n y a n y a g o t g y ű j t v e m i n t e g y 30 000 k i l o m é - t e r t r e p ű l t e k a t á r s a s á g g é p e i n, b e j á r t á k j ó f o r m á n a z e g é s z o r - s z á g o t. a m o s t e l k é s z ű l t s z i n e s r e k l á m f i l m u g y n e v e z e t t „ f e s t - m é n y, „ p r o d u k c i ó, e g y m á s t v á l t ó k é p e i ö n á l l ó a n m i n i a t ű r f e s t m é n y - k é n t i s m e g á l l j á k a h e l y ű k e t. a l e g n a g y o b b i n d i a i r e p ű l ő t á r s a s á g e z u t t a l e l s ő i z b e n k é s z i t t e t t e r e k l á m f i l m j é t s z o c i a l i s t a o r s z á g - b a n. /m t i /

...

15.00/e
1685 Dm

- 37 -

bb 57. növekszik az érdeklődés a mezőgazdasági szakirodalom iránt - sajtótájékoztató a 12. mezőgazdasági könyvhónapról

t t z/gk-ju 1e bs

1969. január 21.

hét-nyolc éve 3000-3500 példányban jelentek meg, mostanában már átlagosan 5700 példányban látnak napvilágot a mezőgazdasági szakkönyvek. sokatmondó szám ez, ha tekintetbe vesszük, hogy minden új kiadvány egy. már most is körülbelül 600 műből álló kis mezőgazdasági szakkönyvtár állományát növeli, s éppen ezért az új művek nagy többsége különleges, csak viszonylag kevés szakembert érdeklő témát dolgoz fel. az ilyen speciális könyvek korábban legfeljebb 1000-1200 példányban fogytak el, ma viszont forgalmuk gyakran a 2000 példányt is meghaladja. természetesen vannak a mezőgazdasági könyvkiadásnak olyan termékei is - például a kertünk, házunk, otthonunk sorozatban megjelent kötetek - amelyek nemcsak a mezőgazdasági dolgozókhöz, hanem az egész lakossághoz szólnak, s ezeknek a példányszáma jóval meghaladja az átlagot.

a mezőgazdasági szakkönyvek iránti érdeklődés növekedésében része van a mezőgazdasági könyvhónapok sorozatának is. ilyen könyvhónapot az idén is rendeznek, mégpedig - amint erről dr. sárkány páli, a mezőgazdasági könyvkiadó vállalat igazgatója kedden tájékoztatta az újságírókat a magyar sajtó házában - most immár 12. alkalommal.

amint elmondotta, a könyvhónap célja a korszerű mezőgazdasági ismeretek széles körű terjesztésével, a szaktudás növelésével közvetve hozzájárulni a mezőgazdasági termelés fejlesztéséhez. a cél megközelítésében nagy jelentőséget tulajdonítanak a 28 000 tagot számláló mezőgazdasági könyvbarátok körének is.

a könyvhónap elvileg február 1-től 28-ig tart, ténylegesen azonban az egész téli időszakra szét húzódik, hiszen már decemberben megkezdődtek és egészen a tavaszi munkák kezdetéig tartanak az író-olvasó találkozók, amelyekre a tervek szerint az idén körülbelül hatszáz alkalommal kerül sor. nagy érdeklődést várnak ezeken a találkozókön a 37 új mű iránt is, amelyet éppen a mezőgazdasági könyvhónap alkalmából jelentettek meg 70 000 példányban.

a könyvhónap megnyitó ünnepségén, amelyet január utolsó napján orosházaán tartanak, az eseménysorozat jelentőségét a tervek szerint dr. dimény imre mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter méltatja. /mti/

--

16.02/14 ka 16-20
16.02.14

-38-

bb. 58. paprika - ivólé

vid/kz/e ka bs

1969. január 21.

paprika ivólé kóstolót és bemutatót rendeztek kedden a debreceni agrártudományi főiskola pallagi kertészeti kísérleti telepén. négy változatot mutattak be. a kellemes, fanyar és édeskés ízű paprika ivólének rendkívül magas a „c„-vitamin tartalma. több mint kétszer annyi „c„-vitamint raktároz el, mint hasonló mennyiségű citrom. új, ugyancsak magas „c„-vitamin tartalmu káposzta- és paprika-saláta keveréket is bemutattak a résztvevő konzervgyári szakembereknek és vegyészeknek. a szakemberek elismeréssel fogadták a magas „c„-vitamin tartalmu paprika-ivólevet. javaslatukra már ez ősszel nagyobb mennyiséget készítenek belőle a főiskola kísérleti üzemében. /mti/

bb. 60. színházi világtalálkozó budapesti

1 pr/uk/e zs bs

1969. január 21.

junius 8-tól 14-ig budapesti rendezi meg 13. világtalálkozását az itti, a nemzetközi színházi intézet. a hétnapos tanácskozás központi témája: „a színház az ember társa,, ezt két részben, párhuzamos szekcióüléseken vitatja meg a mintegy 200 résztvevő. az első szekcióban „új színház, új közönség,, címmel hangzik el referátum, a második szekcióban a zenés színház időszerű problémái kerülnek napirendre. itt már ismert az előadó is: a témáról walter felseinsteih, a berlini komische oper főrendezője mondja el gondolatait.

a színházi szakemberek világeseményére budapestre várják az itti 54 tagszervezetének képviselőit. az előzetes jelentkezésekből már kitűnt, hogy a kongresszusnak olyan neves vendégei is lesznek, mint jean louis barrault, a párizsi nemzetek színházának volt igazgatója, ernst hausermann, a bécsi theater in der josefstadt igazgatója, rosamand gilder, az itti egykori világtalálkozó, továbbá a lengyel bogdan korzeniewski, a szovjet mihaíl carev, a román radu beligan és a svéd pallo brunius. a munkaülések és kerekasztal-viták után sor kerül a szervezet tisztújítására is. az itti vezetőségében magyar részről hont ferenc, a színháztudományi intézet igazgatója tevékenykedett két éven át a lelnökként. /mti/

16.10/e

- 39 -

16.10.20
16.10.20
16.10.20

bb. 61. katonafilmesek versaillesben

i pr/lk-ju zs bs 1969. január 21.

kétévenként rendezik meg a franciaországi versaillesben a katonafilmes fesztiválját. a magyar filmgyártó vállalat katonai stúdiója legutóbb olyan szép sikerrel szerepelt a filmszemlén, hogy katonai témájú filmjeink készítőinek az idei fesztiválra is meghívót küldtek. a tervek szerint a stúdió öt filmmel vesz részt a fesztiválon. ezek közül négy - hajnali parancs, aéro szimfónia, heten a hegy ellen, a d-442-es felderítő uszó gépkocsi - információs jellegű, míg az ötödik a téli hegyi ki-készésként készített érdekes, újszerű oktató film. /mti/

bb. 62. nívódíjak a legjobb ártí-épületek tervezőinek

i sb/gk-ju ie bs 1969. január 21.

az általános épülettervező vállalat vezetői nívódíjjal jutalmazták a tavaly átadott legjobb ártí-épületek tervezőit. a nívódíj első fokozatát kapta kun attila építész tervezőcsoportja a névizi új fürdőépület, valamint v. pázmándi margit, ybl-díjas építész tervezői közössége a balatonfüredi hotel annabella tervezéséért, a ii. fokozattal jutalmazták borosnyay páál építész tervezői közösségét a nyíregyháza-sóstó strandfürdő, vass zoltán építész és munkatársát a divsz-székház, valamint kiss imre építész alkotói közösségét a batthyány utca 52. számú lakóház tervezéséért. a vállalat kiállításán mutatja be a jutalmazott terveket és a nívódíj-pályázatra beküldött munkákat. /mti/

bb. 6A. egy évi szabadságvesztés garázdaságért

vid/fm-ju ká bs 1969. január 21.

a nyíregyházi megyei bíróság garázdaságért - jogerősen - egy-egy évi szabadságvesztésre ítélte nácán jános és marosvári béla demecseri lakosokat. erőszakosságaikért mindketten voltak már büntetve, - marosvári most is felfüggesztett büntetés alatt állt. egyik alkalommal elmentek nácán jános volt feleségének lakására s feszegetni kezdték az ajtót. az asszony és anyja segítségkérésére azonban a szomszédok felriadtak, és így eltávolították a hivatalos éjjeli látogatók. másik alkalommal ittasan mentek be egy étterembe, és ott botrányos módon viselkedtek.

a bíróság elrendelte marosvári felfüggesztett büntetésének végrehajtását is. /mti/

16.10/10

16.10/10
16.10/10

-40-

bb. 65. neves művészek lépnek fel a szegedi szabadtéri játékok 1969. évi előadásain - novoszibirszki vendéggyűjtés mutatja be aszfajev ,,bahcsiszeraji szökökut,, című balettjét

vid/fm/e ká bs

1969. január 21.

kedden szegeden, a szabadtéri játékok igazgatóságán dr. tani jános, a játékok igazgatója sajtótájékoztatón ismertette a nagy nyári kulturális rendezvénysorozat idei programját. elmondta, hogy 1969-ben július 19. és augusztus 20. között 18 előadást terveznek a dóm téri színpadon. a közreműködő művészek többségét már szerződtették, néhány szereplővel azonban még ezután kell megállapodniok. véglegesnek tekintik már a műsornaptárt. ezek szerint a nyitóelőadás július 19-én kodály ,,háry jános,, -a lesz. ez a daljáték szerepel még programon július 22-, 26-, 27-én és augusztus 2-án. a darab rendezőjének szinetár miklóst, karmesterének lukács miklóst, diszlettervezőjének fülöp zoltánt, jelmeztervezőjének márk tivadar, koreográfusának barkóczy sándort szerződtették. a címszerepet melis györgy énekl. a népes szereplőgárdában többek között tompa sándorral, bayka margittal, szalma ferencce l találkozik majd a közönség.

július 20-, 23- és 25-én a novoszibirszki opera és balett-színház művészeinek vendégjátékában aszfajev ,,bahcsiszeraji szökökut,, című művét tekinthetik meg a balett kedvelői.

bizet carmen-jének előadásait augusztus 1-, 3-, 6- és 9-re tűzték műsorra. az operát roberto benzi vezényli, mikó andrás rendezi. a diszlettervező varga mátyás, a jelmeztervező márk tivadar, a koreográfus pedig barkóczy sándor lesz. a címszerepre a párizsi opera egyik kiváló szólistáját kívánják szerződtetni. escamillo szerepét o. enigarescu, a bukaresti opera művésze énekl.

a sajtótájékoztatón bejelentették: madách: ,,az ember tragédiája,, című művét az idén operaként adják elő a játékok színpadán. a drámai költemény kétrészes operaváltozatának zenéjét ránkí györgy komponálta. az ősbemutató tervezett szereposztása: éva - háry erzsébet, ádám - bende zsolt, lucifer - szönyi ferenc. a bizonyára nagy érdeklődést keltő művet augusztus 10-, 15- és 17-én adják elő. az előadás rendezője vámos lászló lesz. /olyt.köv./

16.15/e

- 41 -

16.15/e
16.15/e

bb. 65. /neves művészek...folyt./e

a magyar állami népi együttes „téli napok”, címmel ugyan-
csak ősbemutatót tart a szegedi szabadtéri játékokon. augusztus
16-, 19- és 20-án lesznek ezek az előadások, amelyeken a néphá-
gyományokon alapuló régi magyar táncokat elevenítik fel.

a tájékoztatón bejelentették, hogy máris nagy az érdeklődés
az idei program iránt. a különféle szervek, üzemek, utazási iro-
dák eddig 33 000 jegyet igényeltek a szervezőktől. /mti/
-.-

bb. 63. a beruházások koordinálásáról tárgyalt a heves megyei
tanács végrehajtó bizottsága

vid-kz/mné/e ká bs

1969. január 21.

a beruházások koordinálásáról tárgyalt kedden a heves me-
gyei tanács végrehajtó bizottsága. mint rámutattak, a tanács
szervek kezdeményezésére egyre több formája, módszere alakul ki
a társas beruházásoknak. az anyagi erők ilyen módon történő kon-
centrációjának előnyét széleskörűen felismerték, s mind többen
használnák ki a lehetőségeit. eger központjában 12 beruházó
társulással korszerű hatemeletes irodaházat építenek. az egyes
szervek rendelkezésére álló beruházási keretek összevonásával
épül meg a város déli ipartelepének gáz-gerinc vezetéke is. a
megye három városában 193 lakás építkezését kezdték meg koor-
dinációs alapon. közös beruházással oldják meg a zagyva völgy
gázellátását is. a legnagyobb arányú beruházási együttműködés
gyöngyöspón alakult ki. helyesléssel fogadta a végrehajtó bi-
zottság a községi tanácsok, az állami vállalatok, továbbá a
mezőgazdasági és kisipari termelőszövetkezetek közös beruházá-
sait is. az ilyen jellegű beruházások a gazdasági előnyök mel-
lett elősegítik egy-egy falu központjának korszerű kialakítá-
sát és a lakosság jobb ellátását is. /mti/
-.-

16.28/e

- 42 -

16.28/e
1969. Jan

bb 66. szegedi tanács delegáció utazott nizzába

vid/fm-ju ká bs

1969. január 21.

jacques médacinnak, nizza város tanácsa főpolgármesteré-
nek meghívására kedden néhány napos látogatásra nizzába utazott
dr. perjesi lászló, az mszmp szegedi városi bizottságának első
titkára, szeged megyei jogú város tanácsának tagja és dr. biczó
györgy, szeged megyei jogú város tanácsának vb elnöke. utazásuk
célja, hogy a két város közötti baráti kapcsolatok továbbfejlesz-
téséről tárgyaljanak. /mti/
-.-

bb 67. erősödött a termelőszövetkezetek vállalati és szövetkezeti
jellege

vid/kz-ju ká bs

1969. január 21.

kedden székesfehérvárott hatvannégy termelőszövetkezet
gazdálkodásának és működésének múlt évi tapasztalatairól tárgyalt
az észak-fejér megyei területi szövetség küldöttközgyűlése. a
gyűlésen megjelent dr. dimény imre mezőgazdasági és élelmiszer-
ügyi miniszter, valamint gyenge károly, a fejér megyei pártbizott-
ság titkára is.

fierpasz károly, a szövetség elnöke beszámolójában hang-
súlyozta, hogy a termelőszövetkezetek túlnyomó többsége jól élt
a vállalatszerű gazdálkodás, s általában új gazdaságirányítási
rendszer lehetőségeivel. a korábbinál lényegesen több árut adtak
piacra, részben a közvetítő kereskedelem kikapcsolásával. a
szövetkezetek már eddig száznál több saját elárúsító helyet
nyitottak. az új termelőszövetkezeti törvény hatására egyetlen év
alatt fejér megyében 3093 új tag lépett a termelőszövetkezetekbe.
nagyreszük fiatal, s így az átlagéletkor ötvenkét évre csökkent.
örvendetes jelenség az is, hogy a múlt évben növekedett az egy dol-
gozóra jutó munkanapok száma.

/folyt. köv./

16.40/ju

-43-

16.40/ju
1969. Jan

bb 67. / erősödött a ... 1. folyt./-ju

a vitában felszólalt dr. dimény imre miniszter is: új gazdasági mechanizmus lehetőségei között - hangsúlyozta - a szövetkezeti parasztság termelői kedve tovább fokozódott, s növekedett a politikai aktivitása is. a termelőszövetkezetek vállalati és szövetkezeti jellege egyaránt tovább erősödött, s az emellett szól, hogy az új gazdasági mechanizmus a gazdasági élet minden más területéhez hasonlóan a termelőszövetkezeti mozgalomban is működőképesnek bizonyult.

dr. dimény imre délután sárbogárdon felkereste a mezőföldi termelőszövetkezeti területi szövetség elnökségét. a mezőföldi község gazdaságok helyzetéről és problémáiról tárgyalt az elnökség tagjaival. /mti/

--

bb 68. végleg elutazott magyarországról a svájci nagykövet

gk-ju zs la

1969. január 21.

kedden végleg elutazott budapestről dr. werner fuchss, svájc magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövete. a nagykövetet rácz pált, a külügyminisztérium protokoll osztályának vezetője búcsúztatta. /mti/

--

bb 69. megkezdték a don carlos felújítás próbáit

i ol/gk-ju zs la

1969. január 21.

a „don carlos”, című verdi-opera felújításának próbáit mikó andrás főrendező irányításával kedden kezdték meg az erkel színházban. a márciusra tervezett bemutató egyik érdekessége, hogy azon a népszerű dalműnek azt a változatát láthatják majd az operabarátok, amelyet a szerzők verdi és hislanzoni a darab 1884. évi milánói bemutatójára készítettek, s amely ez ideig még nem szerepelt budapesti operaszínpadon. /mti/

--

17.20/ju

17.20/ju
17.20/ju

-44-

bb 70. átadták a tizedik lottóházat a nyerteseknek

i kf/kf-ju ie la

1969. január 21.

kedden délután az 1. kerületi mészáros utca 60/c szám alatti - tizedik - lottóházat birtokukba vették a szerencsés lottózók. az ötemeletes ház, husz lakásának kulcsait ünnepélyesen adták át a sportfogadási és lottó igazgatóság képviselői. /mti/

--

bb 71. új szálláshelyi körműsorok szakmai bemutatója

k ol/gk-ju zs la

1969. január 21.

negyvenkilenck munkásszállóban és négy iparitanuló-otthonban mutatják majd be a fővárosi művelődési ház két új szálláshelyi körműsorát. amelyet kedden mutattak be meghívott szakmai közönség előtt. a rendezők „tudni kell, hinni kell, tenni kell”, és „ítélet”, címmel állítottak össze műsort. az előbbiben ady endre, karikás frigyos és kosztolányi dezső műveiből adnak verses-zenés válogatást, az ítélet pedig vercors „clementin”, csi verses művének pódiumra alkalmazott változata. a műsorokat kozman gusztáv dramaturg szerkesztette, a műveket neves fővárosi művészek tolmácsolják. /mti/

--

bb 72. fonó albert professzort,

k tz/gk-ju ie la

1969. január 21.

a magyar tudományos akadémia levelező tagját, a mtesz központi asztronautikai szakosztályának elnökét tagjává választotta a nemzetközi asztronautikai akadémia. megválasztásáról most érkezett meg a közlés párizsból, ahol a nemzetközi szervezet titkársága működik.

ennek az akadémiának, amelyet egyébként néhány éve a magyar származású kármán tódor alapított, rendeltetése az űrkutatással kapcsolatos elvi tudományos kérdések tisztázása. három osztálya működik, a műszaki tudományok, az alaptudományok és a mérnöki tudományok osztálya. fonó professzort, aki az első magyar tagja lett az akadémiának, a mérnöki tudományok osztályába választották. /mti/

--

17.30/ju

17.30/ju
17.30/ju

-45-

szám : 19 óráig!

bb 74. péter jános távirata u thant születésnapja alkalmából
gk-ju zs la 1969. január 21.

u thant, az egyesült nemzetek szervezetének főtitkára január 22-én ünnepeli 60. születésnapját. ebből az alkalmából péter jános külügyminiszter táviratban üdvözölte a főtitkárt és további sikereket kívánt a nemzetközi béke és biztonság elősegítésére irányuló fáradhatatlan erőfeszítéseire. /mtl/

bb. 73. magyarország is tagja a brüsszei vámegyütműködési tanácsnak

isz/tr/e is la 1969. január 21.

a magyar közlöny 3. száma ismerteti a vámegyütműködési tanács létrehozásáról szóló nemzetközi egyezményt. a tanács brüsszelben 1950-ben alakult, hogy az egyezményt aláíró kormányok részére biztosítsa vámrendszerük összhangját, egységét; kidolgozzon vámttechnikai kérdéseket és ezzel előmozdítsa a nemzetközi kereskedelem érdekeit, az árucseré fejlesztését. magyarországon 1968. január 1-ével lépett életbe az új hatékony vámrendszer. ennek alkalmazásával vált időszerűvé, hogy magyarország is tagja legyen a vámegyütműködési tanácsnak, amelynek néhány vámttechnikai könnyítésről szóló egyezményét már korábban is aláírta.

a magyar népköztársaság csatlakozási okmányát a belga külügyi és külkereskedelmi minisztériumnál a múlt év szeptemberében helyezték letétbe, s a magyar népköztársaság tagsága azóta érvényes. magyarországnak a vámegyütműködési tanács tagságával járó kötelezettségei végrehajtásáról a pénzügyminiszter és a külkereskedelmi miniszter gondoskodik.

a vámegyütműködési tanács eddigi működése során a vámokkal kapcsolatos számos olyan technikai kérdést rendezett, amelynek vámpolitikai kihatása is van. kidolgozta az ugynevezett nomenklaturát, amelyet jelenleg több mint száz ország alkalmaz. e lőnye, hogy ugyanazt az árucikket minden országban azonos szám jelzi, egységes az értelmezés és ez megkönnyíti a szerződéskötéseket. /folyt.köv./

17.38/e

- 46 -

1969. január 21.
18.30 Duj

bb. 73. /magyarország is...folyt./e

ezt a nomenklaturát vették figyelembe és alkalmazták az új magyar vámtarifa kidolgozásánál is. a vámegyütműködési tanács kidolgozta a brüsszei vámérték-egyezményt, amely meghatározza, milyen szabályok szerint kell eljárni a vámérték meghatározásánál. a magyar vámtarifa ugyancsak ezt a vámértékelési rendszert vette alapul.

az új vámtarifa a gazdasági reform bevezetésével a kereskedelempolitika egyre hatékonyabb eszközévé válik, s a vámok mint költségtényezők fontos szerepet töltenek be az import áru beszerzésében a lakításában, a források, beszerzési piacok kiválasztásában. az új vámtarifa bevezetése másrészt lehetővé teszi, hogy a magyar külkereskedelem is viszonyozza a legnagyobb kedvezményes vámelbánást azoknak az országoknak, amelyek ezt számára nyújtják. /mtl/

...

bb 75. losonczi pál látogatása az állattenyésztési kutató intézetben

gg-ju ie la 1969. január 21.

losonczi pál, az elnöki tanács elnöke kedden meglátogatta az állattenyésztési kutató intézetet. keserű jános igazgató, és a tudományos osztályvezetők tájékoztatták vendégüket az intézet kutatómunkájáról. /mtl/

..

bb 76. festészeti tárlat

t if/tm-ju zs la 1969. január 21.

nyílt kedden a fővárosi úton a fővárosi művelődési házban e.g. molnár bécsi festőművész munkáiból. a tárlaton több mint félszáz mű, figurális és absztrakt kompozíció sorakozik. a kiállítást a kulturális kapcsolatok intézete rendezte és január 31-ig tekintheti meg a közönség. /mtl/

..

17.50/ju

-47-

1969. január 21.
18.30 Duj

bb. 77. egyesültek a bajai és a mohácsi támaszpont jégtörő hajói
- még 60 kilométer hosszú a duna jégpáncéltja

i sb/hné-ju le la

1969. január 21.

a duna magyar szakaszán a zajlás utolsó maradványa foktő
kerületében hétfő déltől kedden délig 6 kilométerrel tovább épít-
tette, hosszabította a jégmezőt. ugyanakkor az alsó szakaszon,
dunaszekcső térségében egy nap alatt mintegy négy kilométerrel
megrövidítették a jégpáncélt az árvédelem jégtörő hajói. nehéz dol-
guk volt, mert helyenként már két-három méter vastagon felrakodott
jeget kellett feldarabolni. az árvédelem központ utasítására ked-
den a bajai támaszpont három jégtörő hajója, - amely eddig a jég-
páncéltot vágott folyócsót tisztogatta - egyesült a mohácsi támasz-
pont három hajójával. így dunaszekcsőnél most már hat hajó ostro-
molja a vastag jégpáncélt. a feldarabolt jégből kialakult erős
zajlás négy magyar jégtörő hajó ellenőrzésével, segítségével vo-
nul le a folyó jugoszláv szakaszán. /mti/

bb. 79. arany a hegedűben - csempészeket ítéltek el

t bc/gg/e zs la

1969. január 21.

a központi kerületi bíróság kedden ítéletet hirdetett
zsákai aladár, 38 éves zenekarvezető, budapesti lakos és hat
társa csempészkedési bűnjegyében. valamennyien, mint egy zene-
kar tagjai, a nemzetközi koncertigazgatóság által kötött szer-
ződés alapján több hónapig ausztráliában és új-zélandban sze-
repeletek. kinti keresetükből többen aranytárgyakat vásároltak,
s ezeket a vámelőírások megkerülésével hozták be az országba,
az értéktárgyakat cigarettás dobozokba helyezték és két hege-
dűben rejtették el. a vámelőírásnál nehézség nélkül találták a he-
gedűket és belőlük csaknem 370 000 forint értékű elrejtett ék-
szer került elő.

a bíróság zsákai aladárt héthónapi, birkás ferencet tiz-
hónapi szabadságvesztésre, ökrös józsefet nyolchónapi, mátyás
jánost és szénási sándort hat-hat hónapi felfüggesztett szabad-
ságvesztésre, két további személyt pedig 2 500, illetve 2 000
forint pénzbüntetésre ítélte. azokkal szemben, akiknek bünteté-
sét próbaidőre felfüggesztette, pénzmellékbüntetést is kiszab-
tott. a bíróság ezenkívül elrendelte a lefoglalt aranytárgyak
elkobzását. /mti/

18.48/e

- 48 -

18⁴⁸
1920 Dm

bb. 78. elhunyt betlen oszkár

i pr/gg/e zs la

1969. január 21.

a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága, a kb
párttörténeti intézete és a magyar partizán szövetség mély meg-
rendüléssel közli, hogy súlyos betegség után elhunyt betlen osz-
kár, a magyar és a nemzetközi kommunista mozgalom régi, kiemel-
kedő harcosa. temetése pénteken 14 órakor lesz a kerepesi temető
munkásmozgalmi pantneonjában.

a családtagok, barátok és harcostársak 13 óra 30 perctől ró-
natják le kegyelátüket.

a magyar szocialista munkáspárt
központi bizottsága

az mszmó párttörténeti intézete

magyar partizán szövetség

x x x

betlen oszkár 1909. szeptember 13-án született pozsonyban.
gyermekkorában került budapestre, s kezdetben villanyszerelőként
dolgozott. husz éves korában már tagja volt a kommunista ifju-
munkások magyarországi szövetségének, 1931-ben pedig az illegá-
lis kimsz titkárságának. hamarosan letartóztatták, majd kilenc
hónapi börtön után csehszlovákiába toloncolták. utja itt is az
ifjumulós mozgalomhoz vezetett: a csehszlovákiai kommunista if-
jusági szövetség szlovákiai bizottságának egyik vezetője, később
első titkára lett. a náci megszállás prágában érte, ahol elvtár-
saival együtt megkísérelte szervezni a veszélyben lévő kommunis-
ták kiszóktetését az országból. e tevékenysége közben került a
gestapo kezébe.

1939-től 1945-ig német koncentrációs táborok foglya volt,
megjárta dachau, buchenwald, auschwitz poklát. bekapcsolódott a
táborokban működő illegális ellenállási szervezetek tevékenysé-
gébe, auschwitzban tagja volt annak az egész táborrendszerre ki-
terjedő nemzetközi pártvezetőségnek, amely emberek ezreinek éle-
tét mentette meg.

/folyt.köv./
19.00/e

- 49 -

1909
1920 Dm

88. 78. /e lhunyt...folyt./e

1945 tavaszán tért haza Magyarországra. a párt központi lapjának, a szabad népek lett szerkesztője, majd 1951-től fő-szerkesztője. 1954-től 1956 elejéig a „Tartós békéért - népi demokráciáért”, című lap szerkesztőségében dolgozott. az 1956-os ellenforradalom után az MSZMP KB párttörténeti intézetébe került, ahol a nemzetközi munkásmozgalom történetét tanulmányozó szekciót vezette. számos nemzetközi visszhangot is kiváltó, magas színvonalú tanulmány és monográfia került ki tolla alól. 1967-ben sikerrel védte meg kandidátusi disszertációját, amelynek témája a kommunista internacionális egységpolitikája volt. számos kitüntetés - köztük a szocialista hazáért érdemrend - tulajdonosa. /mtl/

88. 80. talajmozgás okozta az Erkel Ferenc utcában a tragikus következményű gázcsőtörést

i hbj/tr-ju ie la

1969. január 21.

a IV. kerületi Erkel Ferenc utcában, mint már a korábbi jelentések beszámoltak, gázömlés következtében négyen életüket veszítették. a gázművek műszaki vezetői alapos vizsgálatot kezdtek a gázömlés okainak felderítésére. a vizsgálatok eredményeiről kedden este az MTI munkatársának a következő tájékoztatást adták:

- a gázvezetésre szolgáló eternitcső csatlakozásánál lévő öntöttvas-idom tört el és ott szivárgott ki a gáz. az Erkel Ferenc utca 5 és 7 számú háznak azokban a lakásaiban, ahol a szerencsétlenség történt nem volt bevezetve a gáz. mindkét ház alapincézeten, földszintes.

- törés esetén normális körülmények között az utca alatt húzódó vezetékből szűrődő gáz az utcán, a burkolaton tör fel a felszínre és fanyar szagáról következtetni lehet a gázszivárgásra. most azonban az 50-60 centiméter mélységű átfagyott földréteg „védőréteggént”, viselkedett, a gáz „kereste”, a könnyebb „szökési utat”, ezt meg is találta a földszintes ház melletti lazább talajban, s onnan húzódott fel a lakásokba.

/folyt. köv./

19.10/ju

-50-

1968
1969 Dny

88. 80. / talajmozgás okozta... 1. folyt./-ju

- az időjárás enyhülése idején jelentkeznek kisebb talajmozgások, ez gyakran összetöredezi, vagy megrepeszti a közművek vezetékeit. ez történt most is. /ezért törnek gyakrabban a vízcsövek is nagyobb esőzések, enyhülések idején./ súlyosbította a helyzetet, hogy a fagyott talajon a gáz nem birt felszínre szökni az utca felé. s még inkább hozzájárult a tragédiához: a földszintes házakban lakók nem is gyanakodhattak arra, hogy a csipős, szúrós szag gázömlésből adódik, hiszen náluk nem volt gáz. sok emberéleteket oltson ki.

- a gázműveket január 20-án 10 óra 30 perckor értesítette az ügyeletes rendőr, hogy az Erkel Ferenc utcában gázszag érezhető. a gázművek rögtön a helyszíntre irányította a szakembereket. a gázömlés felderítése - még kedvező időjárási viszonyok esetén is - néha napokig tarthat, mert maga a gázömlés az észlelés helyétől esetleg több száz méternyire lehet, mégpedig a felszín alatt. van ugyan módszer, amely az ömlés helyét - szaknyelven szólva - „lehatárolja”, ennek ellenére több kutatóaknát kell mélyíteni, „szaglőcsövet”, kell szurni a talajba. most sikerült kedden virradó éjjel megtalálni a törés helyét, a gázömlést megállították. a biztonság érdekében azonban az Erkel Ferenc utcában több lakóházban műszerekkel vizsgálják, nincs-e gázszivárgás, s addig nem engedik visszaköltözni az érintett lakásokból ideiglenesen kilakoltatott személyeket. /mtl/

6 S különösen nehéz az ömlés helyének megállapítása fagyos talaj esetén.

88. 82. a gyilkos én vagyok - bemutató a Déryné színházban

i pr/lk-ju zs la

1969. január 21.

kedden az állami Déryné színház kulich gyula téri színpadán bemutatták Hámori Tibor „a gyilkos én vagyok”, című bűnügyi drámáját. a nyolc szereplős krimi Petrik József rendezte, s a főbb szerepekben Kassai Ilona, Veszelei Mária, Gyulányi Éva, Vereczkéi Zoltán és Szigeti Géza mutatkoztak be. /mtl/

19.25/ju

-51-

1930
3000 Dny

bb. 81. rusznyák istván köszöntése az akadémián

ts/ms/gg/e zs la

1969. január 21.

a magyar tudományos akadémia elnöksége kedden bensőséges hangulatú fogadáson köszöntötte a magyar tudóstársaság elnökét, rusznyák istvánt, 80. születésnapja alkalmából. Ligeti lajos alelnök, az akadémia elnöksége és tagjai nevében méltatta rusznyák istván több mint ötvtizedes tudományos pályafutását, az akadémia vezetésében és a magyar tudományos élet irányításában szerzett érdemeit.

rusznyák istván meghatott szavakkal köszönte meg az üdvözlést, valamint az akadémia tagjainak és munkatársainak segítő támogatását, amelyet felelősségteljes munkájában mindig élvezett.

x x x

kedden délután felkereste rusznyák istvánt hivatalában n.n. szikacsóv, a szovjet nagykövetség követ-tanácsosa és meleg szavak kíséretében átnyújtotta a szovjet tudományos akadémia elnökségének üdvözlő levelét.

rusznyák istván köszönetet mondott az üdvözlésért, amely - mint hangoztatta - nemcsak személyének szól, hanem egyben a magyar tudomány eredményeinek elismerését is jelenti. a magam részéről továbbra is azon munkálkodom, hogy a két akadémia közötti barátság és munkakapcsolat tovább fejlődjék és erősödjék -, fűzte hozzá.

az üdvözlőlevél átadásánál jelen volt erdélyi károly külügyminiszterhelyettes, szabó imre, az akadémia főtitkárhelyettese, valamint a külügyminisztérium és a szovjet nagykövetség több munkatársa. /mti/

bb. 83. időjárásjelentés

tr/e la

1969. január 21.

a meteorológiai intézet jelenti január 21-én, kedden este:

hideg idő

várható időjárás szerda estig: kevés felhő, valószínűleg havazás nélkül. időnként élnék keleti szél. várható legmagasabb nappali hőmérséklet szerdán: 0- minusz 5 fok között. /mti/

- 52 -

1969
2008 Dny

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

1969. január 22.

bb. 1. könyv-portré adyról, koszoruzás sirjánál és szobránál

itf/gk/e zs la

1969. január 22.

január 27: ady halálának 50. évfordulója. a jubileumra vezér erzsébet tollából - ady endre címmel - kitűnő szerkesztésű kötet jelent meg a szépirodalmi kiadó „arcok és vallomások”, sorozatában. könyvében az ismert ady-kutató szinte a teljesség igényével rajzol portrét a poéta-forradalmárról, ki-nek egyénisége és költészete alighanem a legdöntőbb impulzust tette a 20. század magyar művészetére. versekből, szépprózából válogatott részekből, ady publicisztikájából, leveleiből halmozta fel vezér erzsébet mindazt a jellemzőt, amiből a költőnek nemcsak páratlanul érdekes emberi karaktere tárul elénk, hanem az is, hogyan fejlődött, formálódott ady alkotói eszmévilága. az irodalomtörténetben felmerült valamennyi ady-probléma megvilágítást kap a kötetben - a legjobb módszerrel: a költő vallomásai révén. a szövegrészt szervesen illeszkedő képanyag egészíti ki.

a kerepesi temetőben nyugvó ady endre sirját január 27-én délelőtt megkoszorúzzák a magyar írók szövetségének képviselői, utána pedig a liszt ferenc téren álló ady-szobornál helyezik el a megemlékezés koszorúit. /mti/

- 1 -

2008 Dny

